

Aktívny orodovník

Svätý páter Pio
sa považuje za jedného
z „najaktívnejších“ svätcov
a aj naďalej koná zázraky
str. 7

Matky chcú zostať doma

Štúdie potvrdzujú,
že materstvo sa nedá
redukovať na
niekoľkohodinový koníček
str. 12

Strážkyňa života

Jubileá pozoruhodnej
autorky, konvertičky
na katolicizmus
Gertrud von Le Fort
str. 18

Ovca či cap?

Ži a nechaj žiť. Motto, ktorým sa veľmi veľa ľudí oháňa ako svojim životným heslom. Na prvý pohľad páčivé, priam filantropické. Dokonca si ho osvojili a hlásajú ho aj mnohí kresťania, mysliac si, akí sú ľudomilní, dokonca, že tak vytvárajú bratstvo.

Ži a nechaj žiť. Pekne znejúce kliše, vedúce však do záhuby. Je nielenže alibistické, ale priam egoistické. Jeho vyznávač sa totiž zbavuje akejkolvek zodpovednosti. *Nechaj žiť* je len obyčajné pilátovské umytie rúk, ktoré sprevádza Kainova otázka: „Či som ja strážca svojho brata?“ (Gn 4,9)

Múdry rabin Abraham Joshua Heschel však napísal: „V slobodnej spoločnosti niektorí sú vinní, ale všetci sú zodpovední.“ Zodpovední za seba i za druhého. Zdá sa však, že tragédiou mnohých súčasných kresťanov je, že síce chceme byť synmi Otca, ale nechceme byť bratmi ostatných synov. Slovanmi Louisa Eveľyho „*chceme otcovstvo bez bratstva*“.

Kresťan by sa mal poznať podľa lásky, ktorú má k svojim bratom. „Podľa toho spoznajú všetci, že ste moji učeníci, ak sa budete navzájom milovať“ (Jn 13,35). Prečo kládol Ježiš taký dôraz na túto angažovanosť? „Pretože láska k Bohu je oveľa neurčitejšia ako láska k bratom,“ odpovedá L. Evely. Ak sa nepriblížime k svojmu bližnému, to znamená ku každému človeku, ktorého nám Boha poslal do života, nepriblížime sa ani k Bohu.

Nechaj žiť nás vyčleňuje. Je opakom spoluúčasti, *communia*. A už vôbec to nie je prejav slobody. Iba ak slobodne zvolenej ľahostajnosti. Lebo, ako hovorí taliansky spisovateľ Moni Ovadia, „sloboda nie je robiť, čo len chceme, hovoriť či myslieť beztestne, ale je to robiť to, čo je správne a byť sudcami sami sebe“.

Všimli ste si? Byť sudcami, a nie obhajcami. No my si radšej obliekame sudcovskú tógu, ako by sme sa mali pozrieť do svojho vnútra. Lahšie je nevšimáť si trápenia a bolesti brata a viniť z nich celý svet (čo však už nesvedčí o *nechať žiť*, pretože obvinenie nie je o *nechaní*), ako prísť k nemu a pomôcť mu niesť jeho kríž (za ktorý som možno zodpovedný aj ja). Lahšie je hovieť si v pancieri nevšimavosti (lebo toto je skutočné *nechať žiť*), ako si „zašpiníť“ ruky drevom bratovho kríža (lebo toto je skutočne to, „podľa čoho spoznajú všetci, že ste moji učeníci“). „Čisté“ ruky sú nanič, cenu majú tie, ktoré sa „zašpinili“ v angažovaní sa pre „jedného z týchto mojich najmenších bratov“, pretože „mne ste urobili“ (Mt 25, 40).

V práve v tejto súvislosti nás Albert Camus v knihe *Pád* varuje: „*Chcem vám prezradiť veľké tajomstvo: nečakajte na Posledný súd, pretože prebieha denne.*“ Jeho priebeh môžeme sledovať naživo. Stačí sa zahĺbiť do seba a objaví sa tribunál, pozostávajúci z tých, pri ktorých som sa angažoval, a z tých, ktorých som *nechal žiť*. O tom, či budem stáť vpravo ako ovca, či vľavo ako cap (porov. Mt 25,33), rozhodne (ne)naplnenie páčivého, na prvý pohľad priam filantropického hesla *Ži a nechaj žiť*. Vpravo sú tí, ktorí „*čokoľvek urobili jednému z týchto najmenších bratov*“, teda urobili to priamo Synovi človeka (porov. Mt 25, 40), čiže chceli otcovstvo spojené so skutočným bratstvom; vľavo sú tí, ktorí „*čokoľvek neurobili jednému z týchto najmenších bratov*“, teda neurobili to Bohu Synovi (porov. Mt 25, 45), čiže „*chceli otcovstvo bez bratstva*“.

A tu sa vlastne ukazuje, že angažovanie sa v živote bližného vedie k môjmu

Jan van Eyck: *Posledný súd*

vlastnému životu. K večnému životu. Naopak to nejde.

Naopak to skúšajú len capi...

PAVOL PRIKRYL

Myšlienka čísla:

*Modlitba a bohoslužobné úkony
nie sú náhradou za kresťanské
angažovanie sa vo svete.*

Franz Joseph Schierse

**Nezabudnite
si predplatit'**

VOX

Objednávky:

vox.zdruzenie@gmail.com

0918 472 420

Posledný súd

Hans Memling: *Posledný súd*

Až príde Syn človeka vo svojej sláve a s ním všetci anjeli, zasadne na trón svojej slávy. Vtedy sa pred ním zhromaždia všetky národy a on oddelí jedných od druhých, ako pastier oddeľuje ovce od capov. Ovce si postaví sprava a capov zľava. Potom Kráľ povie tým, čo budú po jeho pravici: „*Pod'te, požehnaní môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je pre vás pripravené od stvorenia sveta. Lebo som bol hladný a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som počestný a pritúlili ste ma; bol som nahý a priodeli ste ma; bol som chorý a navštívili ste ma; bol som vo väzení a prišli ste ku mne.*“

Vtedy mu spravodliví povedia: „*Pane, a kedy sme ťa videli hladného a nakrmili sme ťa, alebo smädného a dali sme ti piť? Kedy sme ťa videli ako počestného a pritúlili sme ťa, alebo nahého a priodeli sme ťa? Kedy sme ťa videli chorého alebo vo väzení a prišli sme k tebe?*“

Kráľ im odpovie: „*Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.*“

Potom povie aj tým, čo budú zľava: „*Odíd'te odo mňa, zlorečení, do večného ohňa, ktorý je pripravený diablu a jeho anjelom! Lebo som bol hladný, a nedali ste mi jesť; bol som smädný, a nedali ste mi piť; bol som počestný, a nepritúlili ste ma; bol som nahý, a nepriodeli ste ma; bol som chorý a vo väzení, a nenavštívili ste ma.*“

Vtedy mu aj oni povedia: „*Pane, a kedy sme ťa videli hladného alebo smädného alebo ako počestného alebo nahého alebo chorého alebo vo väzení a neposlúžili sme ti?*“

Vtedy im on odpovie: „*Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste neurobili jednému z týchto najmenších, ani mne ste to neurobili.*“

A pôjdu títo do večného trápenia, kým spravodliví do večného života.
(Mt 25, 31 – 46)

História a význam kardinálskej hodnosti

Posvätný purpur

Snímka: CNS

V týchto dňoch sa hovorí o konzistóriu a o nových kardináloch. Kto sú tieto kniežatá Cirkvi a aké majú úlohy?

Slovo *kardinál* pochádza z latinského *cardinalis* (hlavný) sa odvodzuje z latinského slova *cardo*, čo znamená *pánt*. Podľa slov pápeža Eugena IV. (1383 – 1447), „*tak ako sa dvere domu otáčajú v pántoch, tak na zbore kardinálov spočíva a nachádza oporu celá Apoštolská stolica, dvere celej Cirkvi*“. Kardináli sú teda ľudia, ktorých slovo má váhu je významné, podstatné, rozhodujúce.

PÔVODNÝ PORADNÝ ZBOR

Dejiny zboru kardinálov sa začali písať v samotných počiatkoch kresťanskej cirkvi. Pojem *kardinál* pôvodne charakterizoval hlavného farára v Ríme. Asi v 4. storočí si pápež vyberal okruh kňazov, ktorým zveroval osobitné liturgické, administratívne alebo diplomatické úlohy, v podstate išlo o najbližší okruh pomocníkov. Z tohto obdobia sú v Ríme doložené „*presbyteri et diaconi cardinales*“.

Od 6. storočia sa kardinálom nazýval kňaz alebo diakon, ktorého kvôli jeho schopnostiam preložili z chrámu, pre ktorý ho vysvätili, do iného chrámu, ktorému bol po novom podriadený (odtiaľto pravdepodobne pochádza *kardinál, pánt, veraje*). Neskôr sa pojmom *cardinales* označovali kňazi dvadsiatich piatich hlavných miest (farností, titulov) náboženského kultu v Ríme, siedmi (neskôr štrnásti) krajoví a šiesti palatínski diakoni, ako aj šiesti prímest-

skí biskupi. Oni tvorili pôvodný poradný zbor rímskeho biskupa, na nich sa pápež ako biskup Ríma obracal v rôznych záležitostiach. Tu je aj základ tradície pridelovania kardinálom jeden z rímskych chrámov, tzv. titulárnych kostolov, ako výraz príslušnosti k rímskemu kléru.

VOLIACI PÁPEŽA

Časom sa kardináli začali deliť na tri kategórie. Kardináli-diakoni sa mali starať o správu lateránskeho paláca, siedmich oblastí Ríma, ako aj o chudobných z týchto štvrtí. Kardináli-kňazi sa stali predstavení štyroch veľkých rímskych bazilik a kardináli-biskupi boli predstavení siedmich predmestských diecéz Ríma a prislúchovali pápežovi pri liturgických obradoch v Lateránskej bazilike.

Všetky tri kategórie kardinálov tvorili od 8. storočia radu či senát rímskeho biskupa – pápeža. Ten ich aj vysielal ako legátov, ktorí ho zastupovali na ekumenických konciloch. Aj v súčasnosti dnes vysielal pápež kardinálov na významné podujatia ako svojich zástupcov.

V historickom vývoji pápežstva zohral veľkú úlohu pápež sv. Mikuláš I. Veľký (pápežom (858 – 867). Vyhlásil, že voľba hlavy Cirkvi by mala byť čisto duchovná záležitosť, čo malo za dôsledok, že sa z tohto procesu začali vytláčať laici. A keďže v 9. a 10. storočí sa

pápežstvo stalo hračkou v rukách svetských mocností a skupín, reformné krídlo v Cirkvi pod vedením benediktínskeho mnícha Hildebranda, neskoršieho pápeža sv. Gregora VII., naliehalo na voľbu pápeža podľa čo možno najpevnejších pravidiel, úplne „oslobodených“ od svetských vplyvov. Mikuláš II., krátko po svojom zvolení za hlavu Cirkvi, vydal bulu *In nomine Domini!*, v ktorej voľbu pápeža vyhradil kardinálom, najskôr len tzv. kardinálom-biskupom. Kardináli-kňazi mali voľbu schvaľovať až dodatočne.

OBČAN VATIKÁNU

Kardináli, ako pápežovi pomocníci pri správe nielen Rímskej diecézy, ale i celej Cirkvi, sa začali už od 12. storočia vyberať aj mimo duchovenstva pôsobiaceho v Ríme a čoskoro začali vystupovať ako zbor – kolégium. Ich počet kolísal, v roku 1100 ich bolo 53, v roku 1322 počet kardinálov klesol dokonca na 20, na Kostnickom koncile (1418) bolo 24 kardinálov. Pápež Sixtus V. stanovil v roku 1586 ich maximálny počet na 70, čo zrušil až v roku 1958 pápež sv. Ján XXIII. Okrem toho Sixtus V. v roku 1588 zriadil pätnásť stálych kardinálskych kongregácií na spravovanie ako duchovných tak aj svetských záležitostí; v takejto podobe fungovali až do II. vatikánskeho koncilu.

V roku 1970 bl. Pavol VI. podmienil právo voliť pápeža vekom – kardináli, ktorí dovŕšili vek 80 rokov, strácajú právo voľby. Zároveň ustanovil, že najvyšší počet kardinálov-voličov nesmie byť vyšší ako 120.

Kardinálov slobodne vymenováva pápež, čo znamená, že je vylúčený akýkoľvek zásah zo strany civilnej moci. Kandidát musí byť muž, ktorý dosiahol aspoň stupeň kňazstva. Spomedzi kandidátov sú vylúčení všetci tí, ktorí sú v úzkom príbuzenskom vzťahu (až do druhého kolena) s niektorým zo žijúcich kardinálov. Ak vymenovaný kardinál nie je ešte biskupom, je zaviazaný túto vysviacku prijať. Od tejto podmienky ho môže oslobodiť len pápež (stalo sa tak napríklad v prípade českého kardinála Tomáša Špidlíka). V súčasnosti platí, že vymenovaný za kardinála, ktorý má viac ako 80 rokov, si môže sám zvoliť, či prijme biskupské svätenie.

Každý z novovymenovaných kardinálov sa automaticky stáva štátnym občanom Vatikánu.

IN PECTORE

Je zvykom, že pri menovaní nových kardinálov si pápež ponechá meno kan-

»»

didáta (niekedy aj viacerých) pre seba a nezverejní ho. Takémuto kardinálovi hovoria kardinál *in pectore*, v srdci. Ten, koho meno si pápež ponechal *in pectore*, nemá zatiaľ práva a povinnosti kardinálov. Keď sa však jeho meno zverejní, väčšinou pri ďalšom menovaní nových kardinálov či po pominutí nebezpečenstva prenasledovania kandidáta, nadobúda všetky práva a povinnosti kardinála. Jeho menovanie sa datuje od toho dňa, ako si pápež jeho meno ponechal v tajnosti. V prípade smrti kardinála *in pectore* má právo byť pochovaný v kardinálskom odeve a s insigniami.

V stredoveku mal každý z kardinálov svojho sekretára a pomocníka. Okrem iného patrilo k ich úlohe niesť aj závoj kardinálovho plášťa, ktorý mal dĺžku až 12 a pol metra. Súčasný kardinálsky plášť má dve podoby: plášť je jednoduchý a siaha zhruba po členky. Cappa magna, ktorá sa môže používať iba pri slávnostných príležitostiach, je už pomerne krátka a môže sa vliecť po zemi, prípadne stačí, ak ju pridržiajú dvaja ľudia.

Neexistuje už ani veľký červený klobúk. Nezachoval sa ani obrad otvárania a zatvárania úst, ktorý symbolizoval mlčanie, prezieravosť a múdrosť pri prejavoch kardinála.

Od roku 1630 sa kardináli oslovujú Eminencia.

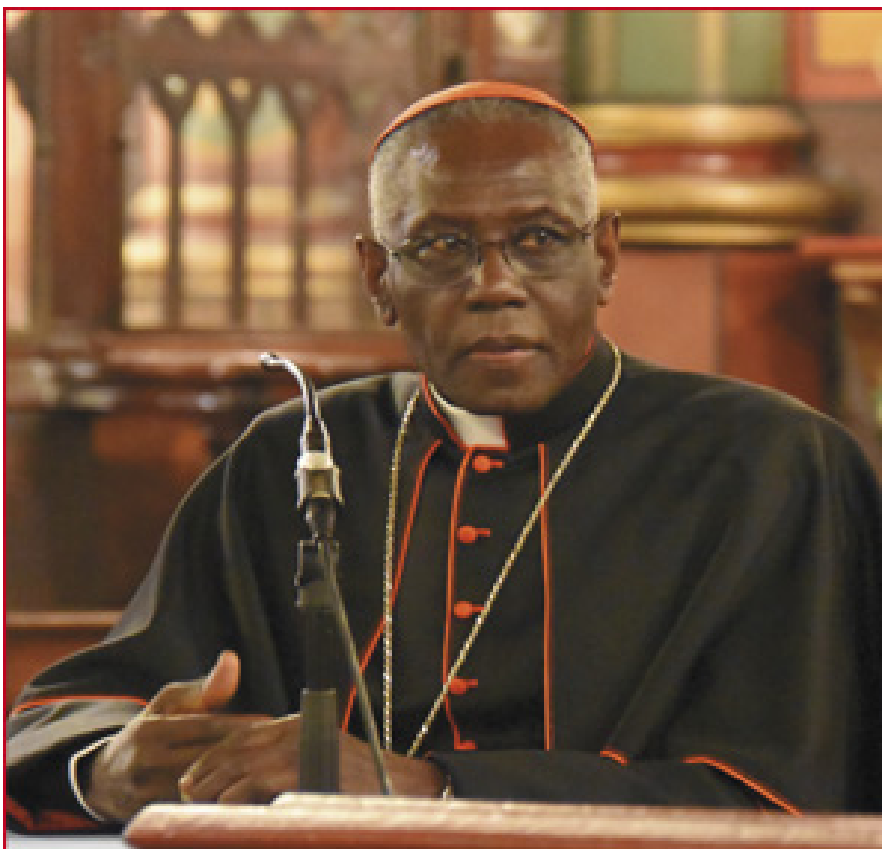
FARBA MUČENÍCTVA

V latinskej formule pred slávnostným menovaním, sa hovorí o „*vyznamenaní posvätným purpúrom*“. Kardináli nosia čiernu reverendu, lemovanú jasne červenou farbou, gombíky sú tiež červené. Okolo pása je červené cingulum a na hlave solideo rovnakej farby. Kardinálsky klobúk nahradil červený biret. Slávnostný liturgický odev je jasne červený. Purpurová farba má poukazovať na farbu krvi, pretože byť pápežovi poradcom znamená byť mu oddaný až do krajnosti, až k preliatiu krvi.

Súčasťou menovania je udelenie buly, ktorou sa prideliuje kardinálovi jeden z rímskych kostolov ako tzv. titulárny kostol. Noví kardináli dostávajú prsteň, znak ešte väčšieho pridruženía, lásky a vernosti k Stolcu sv. Petra.

Z doteraz povedaného dôjdeme k pravej totožnosti kardinálov: Predovšetkým ide o čestný titul, ktorý sa nespája s úradom, je to funkcia pápežovho poradcu.

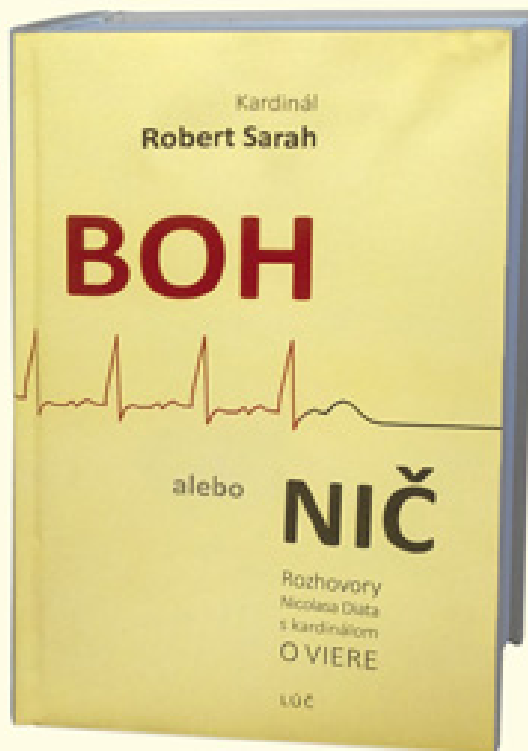
Keďže kardinálska hodnosť sa neviaže k úradu, preto sa v rodnej krajine kardinál nemusí automaticky stať predsedom biskupskej konferencie. Napríklad v USA, kde je viacero kardinálov, je

Vydavateľstvo LÚČ vydalo knihu

kardinála
Roberta
SARAHA

prefekta
Kongregácie
pre Boží kult
a disciplínu
sviatostí.

predsedom arcibiskup Joseph Kurtz, ktorý nie je kardinál.

Do kardinálskej služby sa nevysviaca, len menuje. Mohlo by sa povedať, že ide o čestný titul za zásluhy vykonané pre Cirkev, jej rozvoj a rast. Tak sa stávajú kardinálmi nielen významní biskupi

a teológovia či organizátori života Cirkvi, ale aj biskupi, ba aj kňazi, ktorí trpeli či trpia pre Cirkev (napr. už nebohý kardinál Ján Ch. Korec). Utrpenie pre Cirkev je bezpochyby najväčším prínosom pre Božie kráľovstvo.

Spracoval PAVOL PRIKRYL

Pápež František: Ten, kto neverí či nehľadá Boha, možno nepocítil nepokoj svedectva

Áké sú vaše očakávania pred týmto historickým stretnutím?

Prichádza mi na myseľ jediné slovo: *Priblížiť sa*. Moja nádej a moje očakávanie sú, aby som sa väčšmi priblížil k svojim bratom a sestrám. Priblíženie sa prospieva všetkým. Z odstupu naopak ochorieme. Keď sa vzdľaľujeme, uzatvárame sa do seba, stávame sa svet-skými, neschopnými stretávať sa. Necháme sa ovládnuť strachom. Je nutné naučiť sa povzniesť nad seba samých, aby sme sa stretli s inými. Ak to neurobíme, aj my kresťania upadneme do choroby rozdelenia.

To, čo mi teraz spontánne prichádza na myseľ ako dodatok, je jednoducho: ísť, kráčať spoločne! Neostávať uzavretí v rigidných perspektívach, lebo v takýchto niet možnosti reformy.

V ekumenických dialógoch by sa mali rozličné komunity pokúsiť navzájom obohatiť tým najlepším z ich tradícií. Čo by sa mohla Katolícka cirkev naučiť od luteránskej tradície?

Prichádzajú mi na myseľ dve slová: *reforma* a *Písmo*.

Na začiatku Luther vyjadroval reformné gesto v ťažkom okamihu pre Cirkev. Luther chcel podať liek na komplexnú situáciu. Potom sa toto gesto aj kvôli politickým okolnostiam, pomyslime na *cuis regio, eius religio*, stalo „stavom“ oddelenia a nie *procesom* reformy celej Cirkvi, ktorá je, naopak, kľúčová, lebo Cirkev je *semper reformanda* (stále sa obnovuje).

Snívať a prorokovať

Pápež František pred návštevou Švédska, kde sa zúčastnil na ekumenickej pripomienke 500. výročia reformácie, poskytol rozhovor pre časopis švédskych jezuitov *Signum*. Uverejňujeme podstatnú časť rozhovoru.

Druhé slovo je *Písmo*, Božie slovo. Luther učinil veľký krok, aby sa dostalo Božie slovo do rúk ľudu. Reforma a Písmo sú dve zásadné veci, ktoré môžeme prehliť s pohľadom na luteránsku tradíciu.

Kde budú podľa vás najživšie komunity Katolíckej cirkvi v najbližších 20 rokoch? A akým spôsobom budú môcť európske Cirkvi prispieť k budúcnosti Katolíckej cirkvi?

Mám alergiu hovoriť o priestoroch, ale vždy hovorím, že z periférií vidieť veci lepšie ako z centra. Živosť cirkevných komunit nezávisí od priestoru, od geografie, ale od ducha. Je pravda, že mladé cirkvi majú čerstvejšieho ducha, no na druhej strane sú tu zostarnuté cirkvi, cirkvi trochu zaspaté, ktoré, ako sa zdá, zaujíma len uchovanie si svojho priestoru. Nehovorím, že by v týchto prípadoch chýbal duch; je tam, áno, ale uzavretý v štruktúre, rigidným spôsobom, v ustráchanosti o stratu priestoru.

Duch je pripravený pohnať nás, ísť vpred. A Duch sa nachádza v schopnosti snívať a v schopnosti prorokovať. Toto je pre mňa výzvou pre celú Cirkev.

V cirkvách niektorých krajín je vidieť práve to, že chýba sviežosť. V tomto zmysle čerstvosť periférií dáva viacej miesta duchu. Je potrebné vyhnúť sa dôsledkom zlého zostarnutia Cirkvi. Osoží opäť si prečítať tretiu kapitolu proroka Joela, kde hovorí, že starci budú snívať a mladí budú mať vízie. Na snoch starých ľudí spočíva to, aby naši mladí mohli mať nové vízie, opäť mali budúcnosť. Naopak Cirkvi sú občas zatvorené v programoch, v programovaní. Pripúšťam to: viem, že sú nutné, ale veľmi sa zdráham vkladať veľa nádeje

do organizačných schém. Duch je pripravený pohnať nás, ísť vpred. A Duch sa nachádza v schopnosti snívať a prorokovať. Toto je pre mňa výzvou pre celú Cirkev. A jednota medzi starými a mladými je pre mňa výzva tejto chvíle pre Cirkev, výzvou byť schopnou sviežosti. Preto som v Krakove počas Svetových dní mládeže odporučil mladým, aby hovorili so staršími. Mladá Cirkev sa omladí o to viac, keď sa mladí rozprávajú so staršími a keď starší vedia snívať o veľkých veciach, lebo to umožňuje, aby mladí prorokovali. Ak mladí neprorokujú, Cirkvi dochádza dych.

Čo podľa vás stráca osoba, ktorá neverí v Boha?

Nejde o stratu niečoho. Ide o to, že sa primerane nerozvinie schopnosť transcendencie, nadprirodzena. Cesta nadprirodzena dáva miesto Bohu a v tomto sú dôležité aj malé kroky, dokonca aj ten od ateizmu k agnosticizmu. Pre mňa je problém to, keď sme uzavretí a považujeme vlastný život za dokonalý sám osebe, a teda uzavretý sám v sebe bez potreby radikálneho nadprirodzena.

No na to, aby sme druhých otvorili voči nadprirodzenu, netreba hovoriť mnohé slová a prejavy. Kto žije nadprirodzenosťou, je to na ňom vidieť, je živým svedectvom. Pri obede, ktorý som mal v Krakove s niekoľkými mladými, sa ma jeden z nich spýtal: „*Čo mám povedať môjmu kamarátovi, ktorý neverí v Boha? Ako ho obrátiť?*“ Odpovedal som mu: „*Posledná vec, ktorú treba robiť, je niečo hovoriť. Konaj! Ži! Potom pri pohľade na tvoj život, na tvoje svedectvo, sa ťa druhý možno opýta, prečo takto žiješ.*“

Som presvedčený, že ten, kto neverí alebo nehľadá Boha, možno nepocítil nepokoj svedectva. A toto je veľmi späté s blahobytom. Nepokoj ťažko nájsť v blahobyte. Preto si myslím, že proti ateizmu, teda proti uzavretiu sa voči nadprirodzenu, naozaj platia jedine svedectvo a modlitba.

ULF JONSSON, SJ/*Signum*
(Snímka: CNA)

Sv. páter Pio sa považuje za jedného z „najaktívnejších“ svätcov a aj naďalej koná zázraky

Aktívny orodovník

Člen Františkánskych misionárov večného Slova a misionár milosrdenstva z Hancevillu v americkom štáte Alabama páter John Paul Zeller je hrdý vlastník vzácnej relikvie svätého pátra Pia a očitý svedok niekoľkých uzdravení po tom, čo pacient v prítomnosti relikvie prosil pátra Pia o príhovor.

Svätý páter Pio sa narodil 25. mája 1887 ako Francesco Forgione v talianskej Pietrelcine v zbožnej katolíckej rodine. V pätnástich rokoch vstúpil ku kapucínom a neskôr sa stal rehoľným kňazom.

Počas svojho života bol sv. páter Pio známy ako mystik, dokonca sa na jeho tele 50 rokov objavovali stigmy. Prisudzuje sa mu mnoho zázrakov a divov, vrátane správ o uzdravení, čítaní duše, levitácii, a dokonca i bilokácii. „Svätý páter Pio je veľmi mocný orodovník. Jeden kňaz mi raz povedal, že je pravdepodobne jedným z najaktívnejších svätcov v Cirkvi,“ povedal P. John Zeller, MVFA, pre katolícku agentúru CNA.

CESTA ZA SVÄTCOM

P. Zeller podľa vlastných slov nemal spočiatku k pátrovi Piovi nijaký zvláštny vzťah. To sa však zmenilo po ceste do San Giovanni Rotondo, kde páter Pio pôsobil po väčšinu svojho života. Túto cestu podnikol v roku 2014. Keď sa dozvedel viac o živote pátra Pia, dojalo ho to. Zobral odvahu a požiadal jedného z predstavených v San Giovanni o relikviu. Predstavený súhlasil a dal P. Zellerovi dva kusy skrývanej obväzov, ktorými mal páter Pio omotané rany svojich stigiem. P. Zeller jednu zo získaných relikvií venoval komunite, ktorú založila Matka Angelica, drhú si smel ponechať. „Túto relikviu mám stále na sebe,“ povedal a dodal, že ako riaditeľ sekcie pre náboženské púte v americkej katolíckej televíznej sieti EWTN „mám možnosť modliť sa s množstvom ľudí“.

A práve počas týchto modlitieb dochádza podľa pátra Zellera „k určitým uzdraveniam“. Hovorí, že ľudia opäť prídu za ním po niekoľkých mesiacoch po tom, čo sa s nimi modlil, a rozprávajú mu, ako zažívajú uzdravenie.

UZDRAVENIA

K jednému takémuto zážitku prišlo po tom, čo relikvie získal, hovoril P. Zeller s niekoľkými priateľmi a jeden manžel-

ský pár mu povedal, že zistil, že ich dvadsiťročná dcéra trpí usnou infekciou, ktorá „neodchádza“. Páter Zeller sa spýtal dievčiny, či sa môže nad ňou pomodliť s relikviou. „Keď súhlasila, ukázal som na jej mamičku a potom na dievča a spýtal som sa ho, ktoré je to ucho,“ opisuje udalosť P. Zeller. Hneď, ako priložil relikviu k uchu dievčatka a začal sa modliť, „dievča padlo na zem, úplne sa mi vyklzlo z rúk“. „Nevedel som, čo sa deje. Bol som vydesený, že sa dievčaťu niečo stalo, keď padlo na zem,“ povedal. Matka dievčatka však zostala pokojná. Povedala len, že jej dcérka asi spadla „mocou Svätého Duča“. „Ušná infekcia však úplne zmizla. Pokiaľ mi je známe, od tejto chvíle nemalo dievčatko už nikdy zápal ucha,“ konštatuje P. Zeller.

Najnovší prípad sa stal len pred niekoľkými mesiacmi počas služby uzdravovania v chráme Najsvätejšej Sviatosti v Hanceville na sviatok Panny Márie Fatimskej. Pri bohoslužbe P. Zeller a dvaja ďalší kňazi sa modlili nad ľuďmi s dvoma zakrvácanými obväzmi a rukavicou pátra Pia. Počas modlitby k nim prišla žena trpiaca na ischias. „Modlil som sa nad ňou,“ opisuje P. Zeller. Neskôr mu táto žena povedala, že po tom, čo sa vrátila na svoje miesto, oznámila manželovi: „Som uzdravená.“

P. Zeller spomenul aj iný prípad závažného uzdravenia. Jedna dáma štyridsať rokov trpela akýmsi ochorením srdca, ale sa úplne vyliečila po tom, čo sa nad ňou modlil s relikviou pátra Pia. „Bol to dlhší príbeh, než ako ho teraz rozprávam, ale tá žena sa choroby úplne zbavila,“ povedal P. Zeller.

Aj nedávno k nemu prišla ďalšia žena a hovorila, že „zažila určitý druh telesného uzdravenia“ po tom, čo sa opäť nad ňou modlil s relikviou. „Spomínané

uzdravenia však nie sú moja zásluha, stali sa na príhovor svätého pátra Pia,“ upozorňuje P. Zeller.

SVÄTICI SI VYBERAJÚ NÁS

Hoci P. Zeller úctu k pátrovi Piovi začal prejavovať len pred niekoľkými rokmi, podľa jeho slov k tomuto náhlemu spojeniu s kapucínskym svätcom došlo preto, lebo si ho svätec vybral, a nie naopak. „Jeden z mojich profesorov v seminári hovorieval, že my si nevyberáme svätých, ale svätí si vyberajú nás,“ vysvetľuje P. Zeller a pokračuje: „Možno si určitého svätca obľúbime a možno hľadáme na jeho osobnosť, ktorá nás priťahuje. Myslím si však, že môj profesor mal pravdu, že skôr svätí si vyberajú nás, než že by sme si ich vybrali my.“

Páter Pio bol podľa P. Zellera „vskutku radostný mních“. Kým ho bližšie nespoznal, vždy si ho predstavoval ako niekoho „skutočne prísneho“ a obával sa poprosiť o jeho príhovor a orodovanie, aby na neho „páter Pio nebol prísny“. Po spomínanej ceste do San Giovanni Rotondo, kde sa P. Zeller dozvedel, kto páter Pio skutočne bol, nadobudol dojem, že svätcovia zdanlivá vážnosť má pôvod v tom, že „poznal, keď ľudia nečinili pokánie“. „Dokonca sa hovorí, že páter cítil zápach hriechu. Neviem si ani predstaviť, ako páchne večné odlúčenie od Boha,“ povedal P. Zeller a dodal: „Taká bola Piova starostlivosť o spásu ľudských duší. Prinášal im Božiu milosť a odpustenie.“

-red-/CNA

Gréckokatolícka cirkev začína 40-dňový pôst pred Narodením Ježiša Krista

Filipovka

Na veľké a slávne udalosti vykúpenia pripravuje Cirkev veriacich pôstom. Jedným z najväčších sviatkov liturgického roku je sviatok Narodenia Ježiša Krista. Gréckokatolícka cirkev pred sviatkom Narodenia Pána prežíva pôstne obdobie, ktoré je známe aj pod názvom Filipovka.

Pôstne obdobia vkladá Katólicka cirkev pred významné sviatky. Gréckokatolícka cirkev vložila pred sviatok Narodenia Ježiša Krista pôst, ktorý sa volá Filipovka, pred Veľkú noc, pred sviatok Paschy, Veľký pôst – Štyridsiatnicu, pred sviatok sv. Petra a Pavla Petro-pavlovský pôst, Petrovku, a posledné dlhšie obdobie pôstu je pred sviatkom Zosnutia Presvätej Bohorodičky, nazývaný Spasivka.

Názov *Filipovka* sa odvodzuje z toho, lebo tento pôst sa začína 15. novembra, deň po sviatku sv. apoštola Filipa (14.

novembra), a trvá do 24. decembra, teda štyridsať dní. Cieľom tohto pôstneho obdobia je duchovná príprava veriacich na slávenie sviatkov Narodenia Pána a Bohozjavenia.

SVIATOK NARODENIA PÁNA

Najstarším a zároveň najväčším kresťanským sviatkom je vzkriesenie Pána (Pascha). Je to veľký sviatok nášho vykúpenia a posvätenia. Po tom, čo Cirkev oficiálne získala plnú slobodu, začal sa kalendár cirkevných sviatkov rýchlo rozvíjať. Tento rozvoj bol motivovaný

úsilím Cirkvi uctiť si pamiatku udalostí v živote nášho Pána a pamiatku svätých mučeníkov. Nakoniec Cirkev utvorila celoročný kresťanský kalendár.

Oslava Narodenia nášho Pána Ježiša Krista sa dá sledovať až od polovice 4. storočia. V tejto súvislosti treba vedieť, že počas prvých dvoch až troch storočí, prinajmenšom vo väčšine miestnych cirkví, takýto sviatok neexistoval.

Cirkev v Ríme bola prvá, ktorá začala oslavovať Pánovo narodenie. Mnohí sa domnievajú, že dátum 25. december sa vybral preto, aby nahradil sviatok boha Mitru a slávnostnú oslavu narodenia nepremožiteľného boha slnka. Iní zas tvrdia, že termín sa zvolil preto, lebo rímsky pohania oslavovali víťazstvo slnka. Okolo tohto dňa slnko „premôže“ tmú a dni sa začínú predlžovať. A keďže na niekoľkých miestach proroci volajú Ježiša Krista „*Slnko spravodlivosti*“, tak sa vhodne a zámerne vybral deň, keď slnko začína svoj víťazný cyklus svetla a noc sa skraca.

USTANOVENIE PÔSTU

Názory odborníkov na otázku, kedy Filipovka naozaj vznikla, sa rozchádzajú. Sv. Gregor Nazianský v niekoľkých kázňach uvádza pôst pred Narodením Ježiša Krista vo východných cirkvách okolo roku 379 alebo 388.

Zmienka o prípravnom období pred Narodením Pána je aj v dekrétu koncilu zo Zaragozy (r. 380). Konciloví otcovia sa uzniesli, že každý kresťan má od 17. decembra do Bohozjavenia (6. januára) chodiť denne do chrámu.

Podľa niektorých odborníkov k zavedeniu pôstu pred Narodením Pána došlo až v 6., podľa iných v 7., či dokonca v 8. storočí. No na synode v Mac (v dnešnom Francúzsku) roku 581 sa schválilo, že každý kresťan sa má od sviatku sv. Martina (11. novembra) až do 24. decembra postiť trikrát do týždňa, a to v pondelok, stredu a piatok.

Sv. Ján Pôstnik, patriarcha Carihradu, koncom 6. storočia ustanovil pravidlo: „*Patrí sa, aby sa veriaci zdržiavali od mäsa po dve štyridsiatnice, t.j. v čase pred Narodením Ježiša Krista a v čase pôstu Petra a Pavla.*“

Zmienku o pôste pred Narodením Ježiša Krista nachádzame aj v 8. storočí v Koptskom kalendári. Na základe písomných dokumentov vieme, že najneskôr v deviatom storočí prípravné obdobie pred Narodením Ježiša Krista, a to relatívne dobre ustálené, už existovalo. Definitívne sa zaviedlo na miestnom Konštantínopolskom sneme v ro-

ku 1166. Koncil sa uzniesol, že pôst sa bude začínať 15. novembra a bude trvať do 24. decembra, vrátane s týmto dňom. Tak sa ustanovil 40-dňový pôst.

Gréckokatolícka Zamost'ská synoda z roku 1720 i gréckokatolícka Lvovská synoda z roku 1891 toto prípravné obdobie potvrdili.

V roku 1966 byzantskí katolícki biskupi v Amerike zredukovali čas pôstu – začiatok stanovili na 10. december. Čo sa týka bohoslužobných textov, prípravné obdobie pred sviatkami Narodenia nášho Pána a Svätého Bohozjavenia nášho Pána sa však aj tu stále začína 15. novembra.

METANOIA

Pôst pred Narodením Ježiša Krista sa zaviedol, aby pripravil Cirkev na dôstojnú oslavu veľkého a svätého dňa Kristovho narodenia. Pretože Narodenie Pána je menej dôležité ako Pascha – sviatok nad sviatky, nevyvinula sa tak detailná štruktúra pre pôst Filipovka. Usmernenia pre pôst boli omnoho zohľadnivejšie ako usmernenia pre obdobie Veľkého pôstu pred Paschou. Iba pondelok, streda a piatok boli dňami striktného pôstu bez mäsa, mliečnych produktov a oleja (v slovanských krajinách). V nedeľu bolo dovolené jesť ryby. Laici mohli sprvu jesť ryby aj počas iných dní, pokiaľ neprevážil mníšsky rigorizmus. Je zaujímavé pozorovať, že aj slávny byzantský kanonista 12. storočia Balsamon vyjadril názor, že by stačilo, keby sa laici postili iba týždeň pred Narodením Pána.

V roku 1958 grécky teológ Christos M. Enislikes privítal Balsamonov podnet a verí, že optimálne riešenie pre Cirkev by bolo zdržiavať sa mäsa a mliečnych produktov 33 dní. Posledných sedem dní pôstu by mal každý dodržiavať striktný pôst.

Od roku 1969, keď vatikánska Kongregácia pre východné cirkvi vydala dekrét, ktorým upravuje pôstnu disciplínu platnú pre gréckokatolíkov žijú-

cich na území bývalej ČSSR, gréckokatolíkov na Slovensku v súčasnosti viaže iba povinnosť zdržiavať sa mäsitých pokrmov počas Filipovky v piatok a 24. decembra. Je však dôležité uvedomiť si, že pôst neznamená len zdržanlivosť od pokrmov, ale cestu obrátenia, metanoie. Cieľom tohto pôstneho obdobia je upozorniť na tajomstvo vteľenia Božieho Syna v plnosti času, na jeho príchod na túto zem, na jeho narodenie, ako to hovorí aj sv. Simeon

Solúnsky (15. stor.): „Štyridsaťdenný pôst pred Narodením Ježiša Krista je podobný Mojžišovmu pôstu na vrchu Sinaj. Po štyridsaťdennom pôste prijal tabule Božích prikázaní. Zachovajme aj my štyridsaťdenný pôst a prijmime živé Slovo Božie vteľené z Panny a prijmime aj jeho telo – pristúpme k svätému prijímaniu.“

Na rozdiel od Veľkého pôstu Filipovka nemá vlastné liturgické predpisy.

Spracovala BOKA PIKA

MIRIAM

PRE ŽENU S OTVORENÝM SRDCOM

Ústredné témy sociálneho učenia Cirkvi

Nežijeme na ostrove

Pred 125 rokmi, dňa 15. mája 1891, vydal pápež Lev XIII. vôbec prvú sociálnu encykliku *Rerum novarum*. Emeritný profesor Katolíckej univerzity v Louvaine Michel Schooyans zhrnul do jednoduchej formy témy, ktoré sa opakujú vo všetkých dôležitých cirkevných dokumentoch, týkajúcich sa sociálnej oblasti.

Človek nemôže ani hľadať, ani realizovať svoje šťastie mimo ľudského prostredia. Nemôže snívať o uskutočnení tohto šťastia na spôsob Robinsona Crusoa, izolovaného na svojom ostrove. My prinášame niečo do spoločnosti a ona nám prináša zasa dačo iné. Osobná realizácia každého človeka závisí teda od zaangażovania sa všetkých do úsilia o spoločné dobro.

Keď Cirkev zdôrazňuje nevyhnutnosť bdieť nad spoločným dobrom, chce tým povedať, že spoločnosť má byť organizovaná tak, aby umožnila každému realizovať sa v nej čo najlepšie podľa svojich osobných schopností.

SPRAVDLIVOSŤ

Prvotná povinnosť všetkých zodpovedných činiteľov v spoločenskej, politickej či odborárskej oblasti predovšetkým spočíva v starostlivosti o spoločné dobro. Staráť sa o spoločné dobro je pravý opak toho, čo robia napríklad skorumpovaní politici, ktorí dbajú len o svoje „vlastné“ blaho.

Spravodlivosť je základná čnosť, ktorá pobáda človeka, aby dal každému, čo mu patrí. Spravodlivosť seberovných sa volá *výmenná spravodlivosť*, podriadených *distributívna* alebo *rozdeľujúca*.

Nech by výmenná spravodlivosť bola akokoľvek dôležitá, zostáva iba jednou zo základných foriem spravodlivosti. Táto spravodlivosť, ktorej symbolom je rovnováha, usmerňuje výmeny medzi súkromnými osobami. Vyžaduje rovnosť vymieňaných vecí, materiálnych dober alebo služieb. Výmenná spravodlivosť však zďaleka nezodpovedá všetkým požiadavkám spoločného dobra.

SPOLOČNÉ DOBRO

Staráť sa o spoločné dobro znamená, že zodpovední činitelia, ktorí vykonávajú moc, vykonávajú tiež aj *spravodlivosť*, ktorá má na zreteli rozmanitosť osôb a situácií, čiže spravodlivosť *distributívnu* (rozdeľujúcu podľa zásluh a potrieb). Napríklad spoločné dobro vyžaduje, aby postihnutí ľudia mali k dispozícii zákonodarstvo, ktoré zohľadňuje ich nevýhodné postavenie. A naopak, netreba sa pohoršovať, ale tešiť sa, ak výnimočne nadané osoby majú určité zvýhodnené podmienky, ktoré im umožňujú čo najlepšie sa realizovať podľa svojich talentov: spoločnosti to bude na osoh.

Spoločné dobro musí teda zohľadňovať veľmi zložitý komplex požiadaviek, ktoré morálne kvalifikujú celkový život v spoločnosti.

Protekciónárstvo a *uprednostňovanie*, ktoré vedú k poskytovaniu alebo využívaniu nezaslúžených výhod, je priestupkom proti distributívnej spravodlivosti. *Krádež* alebo *odmietnutie zaplatiť* kúpený predmet alebo poskytnutú službu, sú priestupkami proti výmennej spravodlivosti.

Sociálna spravodlivosť sa však nezachováva tým, že sa rešpektujú iba požiadavky distributívnej a výmennej spravodlivosti. Sociálna spravodlivosť je predovšetkým podmienkou a požiadavkou *solidarity*. Táto spravodlivosť sa nevyžaduje iba od vládnych činiteľov a riaditeľov podnikov. Na základe sociálnej spravodlivosti sme *všetci zodpovední* za spoločné dobro, a najmä za morálnu kvalitu štruktúr, od ktorých závisí toto dobro. Od sociálnej spravodlivosti, ktorá sa stará o všetkých a o kaž-

dého, závisí, aby všetci ľudia mohli žiť dôstojne a mohli sa čo najlepšie rozvíjať podľa svojich schopností.

PRINCÍP SUBSIDIARITY

Slovo *subsidiarita* pochádza z latinského *subsidium*, čo znamená pomoc. Podľa princípu subsidiarity verejná moc má *pomáhať* jednotlivcom a sprostredkujúcim skupinám chopiť sa iniciatív, ktorých sú sami schopní.

Nejde teda o to, aby verejná moc nevhodne nahrádzala jednotlivcov alebo skupiny. Pokušením každej ustanovenej autority je vždy úsilie vykonávať moc viac-menej paternalistickým spôsobom, ba dokonca upadnúť do *zneužívania* moci. Všetko sa potom deje tak, akoby orgány moci hovorili jednotlivcom, skupinám alebo rodinám: „*Vy sami nie ste schopní vyriešiť taký problém. Na tom však nezáleží. My to vhodne vyriešime namiesto vás.*“

Cirkev vždy oprávnené nástojila a stále väčšmi nástojí na princípe subsidiarity, ktorý nachádza čoraz širšie uplatnenie. Cirkev tvrdí, že treba všetkým ľuďom umožniť realizovať sa v činnosti a že verejná moc im má pri tejto realizácii pomáhať. Netreba chcieť dobro ľudí proti ich vôli; nemožno chcieť vnútiť im zhora určitú predstavu dobra, ktoré nemusí nutne zodpovedať skutočnému dobru osôb alebo skupín.

PODSTATA PRINCÍPU

Podstatu princípu subsidiarity treba starostlivo objasniť. Spočíva v tom, že každý človek je odlišný, že je osobou. Každý človek je nenahraditeľným bohatstvom; každý človek je zdrojom originality a má čosi priniesť ostatným, ako

aj celej ľudskej spoločnosti. Orgány moci alebo nadriadení nemajú, resp. nesmú túto schopnosť originálneho prínosu udúšať. Ich povinnosťou by malo byť podporovať ju a povzbudzovať ľudí, aby priniesli spoločnosti svoj jedinečný prínos, ktorý má spoločnosť právo očakávať od každého z nich.

Princíp subsidiarity je natoľko dôležitý, že ho možno považovať za kľúčový bod celého učenia Cirkvi o demokracii. Celé učenie Cirkvi o tejto téme uvedený princíp len jasne formuluje. Vždy, keď sa napríklad hovorí o účasti na ekonomickom alebo politickom živote, uplatňuje sa tento základný princíp: Človek má nielen prinášať niečo ostatným, ale má aj právo niečo prijať z ich bohatstva. Nikto sa neutvára sám, každý musí mať možnosť byť skutočne sebou samým na čo najväčší úžitok každého, ako aj celej ľudskej spoločnosti.

Sv. Ján Pavol II. sa často odvoláva na princíp subsidiarity, keď hovorí o „rozvoji“. Hovorí, že treba umožniť rozvojom krajín, aby sa samy dostali zo situácie, v ktorej sa nachádzajú. Treba im pomôcť, aby si samy vyriešili svoje vlastné problémy, a nevnucovať im riešenia, ktoré by prichádzali zvonku, najmä zo strany bohatých krajín. Treba im napomôcť, aby sa dostali z tejto situácie, a nenahradzoval ich v úlohe, ktorú im nemožno odňať.

URČENIE DOBIER

Rímske právo upravilo vlastnícke právo, pričom však poznalo smernicu, ktorá bola istým spôsobom „protikresťanská“ (pred kresťanstvom), totiž právo užívať i zneužívať vlastníctvo (*ius uti et abutendi*). Vlastník nejakého majetku ho mohol nielen používať, ale aj ľubovoľne zneužiť. Niet nič protikresťanskejšie ako tento výrok.

V skutočnosti v kresťanskom sociálnom učení je na prvom mieste všeobecné určenie dobie. Vieme, že Stvoriteľ dal všetky dobrá sveta k dispozícii celému ľudstvu a my stvorenie len spravujeme a usmerňujeme.

Samotné právo súkromného vlastníctva je v konečnom dôsledku ospravedliteľné len v sociálnej perspektíve. Ak mám právo mať auto, dom, televízor atď., potom je tiež pravda, že používanie týchto dobie, ktoré vlastním, má byť zamerané na celú ľudskú spoločnosť. Dobrá, ktoré vlastním, mám teda používať *sociálne*. Tieto dobrá sú akoby nástrojmi, ktoré mi umožňujú prejaviť lásku voči ostatným. Sebecké a lakomé privlastňovanie si dobie je teda v úplnom protiklade s učením Cirkvi o všeobecnom určenie dobie.

Lazar a boháč, Rilský kláštor, 19. st.

Toto učenie často vysvetľovali kresťanský inšpirovaní politickí filozofi už od 16. storočia. dokonca sa s ňou manipulovalo v rámci dosť podivných kolonizačných krokov. Takto sa niekedy neprávom odvolávali na myšlienku všeobecného učenia dobie, aby sa „ospravedlnilo“ olupovanie Indiánov. Vtedajšie názory by sa mohli zhrnúť nasledovne: „Indiáni nevyužívajú všetky zdroje svojej pôdy, tak my ich ideme využívať namiesto nich.“

EKOLÓGIA

Princíp všeobecného určenia dobie je teda veľmi aktuálny. Treba ho správne vysvetľovať, pretože zdôrazňuje, že učenie Cirkvi o súkromnom vlastníctve je celkom cudzie myšlienke posvätnosti (sakralizácie) vlastníctva: dobrá v súkromnom vlastníctve sú vždy zamerané na celú ľudskú spoločnosť.

Tento princíp sa čoraz väčšmi rozširuje aj na intelektuálne a duchovné dobrá. Podeliť sa s vedomosťami, so skúsenosťami a so „životom v hojnosti“ (porov. Jn 10,10) je rovnakou povinnosťou ako podeliť sa s majetkom.

Popri iných sa tento princíp ustavične spomína v textoch sv. Jána Pavla II., ako aj pápeža Františka. Pápeži sa naň osobitne odvolávajú pri rozvíjaní učenia o špecifickom probléme *prostredia*. Každé zdôvodnenie, ktoré spomínaní pápeži rozvíjajú vo veci rešpektovania prírody, sa sústreďuje okolo témy všeobecného určenia dobie: nemôžeme spravovať svet, v ktorom žijeme, bez ohľadu na budúce generácie. V tomto svete sme len hostia, správcovia a bu-

deme musieť skladať účty budúcim generáciám. Rovnako ako rodičia nemôžu riadiť svoje záležitosti len podľa vlastných záujmov, tak aj my máme dnes spravovať prírodu so zreteľom na zodpovednosť, ktorú máme nielen voči svojim súčasníkom, ale tiež voči budúcim generáciám.

SOLIDARITA

Táto téma bola široko rozvinutá v encyklike *Sollicitudo rei socialis*, ktorú sv. Ján Pavol II. uverejnil v roku 1987. V istom zmysle „zhrňuje“ všetky ostatné.

Podľa Božieho zámeru ľudská spoločnosť tvorí jednu veľkú rodinu. V Západnej Európe nemôžeme byť plne a opravdivo šťastní, ak nie sú šťastní obyvatelia Ázie, Južnej Ameriky a Afriky. Máme cítiť zodpovednosť za iných a starať sa o nich. Nebude možné nájsť uspokojivé riešenie problémov Sever-Juh, ak sa všetci ľudia nebudú navzájom o seba starať, bez ohľadu na to, do akého osobitného spoločenstva patria.

Pri rozvíjaní otázky solidarity sv. Ján Pavol II. vlastne objasňuje veľmi „laickú“ tému. V istom zmysle možno povedať, že sociálne učenie sv. Jána Pavla II. je *teológiou solidarity*, ktorá je v podstate opakovaním teológie lásky zo sociálneho hľadiska. Výrazným pokračovateľom teológie solidarity je Svätý Otec František, ktorý ju dáva do predia ľudského konania.

MICHEL SCHOONYANS

(Ilustrácia: Fra Angelico: Sv. Vavrínek rozdáva almužny)

Štúdie potvrdzujú, že materstvo sa nedá redukovať na niekoľkohodinový koníček

Matky chcú zostať doma

Chcú mamičky pracovať mimo domova? Až 80 percent amerických matiek považuje za ideálne zostať doma.

Začiatkom leta vydal WalletHub tohtoročnú analýzu najlepších a najhorších štátov USA z hľadiska zamestnaných mamičiek. Zatiaľ čo média stále idealizujú menšinu matiek, ktorá sa usiluje o kariéru, väčšina mamičiek sa nenechá oklamať. Podľa prieskumu, ktorý urobil Pew Research Center, si americké matky nerobia veľké ilúzie, že by práca na plný úväzok mimo domova bola až taký zázrak, ako sa hovorí.

TRI OBLASTI

Analytici, ktorí vykonali a spracovali túto štúdiu, porovnávali jednotlivé štáty a Washington, D. C. Zamerali sa na tri kľúčové oblasti.

1. Starostlivosť o deti z hľadiska kvality celodennej starostlivosti, nákladov na starostlivosť o dieťa a dostupnosti služieb pediatra.

2. Profesné príležitosti, kde sa brali do úvahy rozdiel v odmeňovaní podľa pohlavia, miera nezamestnanosti žien, pomer mužov a žien vo vedúcich pozíciách a pod.

3. Rovnováha pracovného a osobného života, ako ich naznačujú podmienky ohľadom materskej dovolenky, priemernej dĺžky pracovného týždňa žien a priemerného času, ktorý ženy strávia dochádzaním do zamestnania.

A výsledky? V závere štúdie sa uvádza: „Je jasné, že sa musí niečo urobiť pre zvýšenie rodovej rovnosti na pracovisku a pre zmiernenie záťaže pracujúcich rodičov, ale vedie sa rozsiahla diskusia o tom, čo by vlastne ono ‚niečo‘ malo byť.“

IDEÁLNE JE BYŤ DOMA

Prieskumy verejnej mienky však ukazujú, že mamičky by najradšej z pracoviska úplne odišli. Prieskum Pew Research Center totiž dokázal, že v skutočnosti americkým matkám pripadá zamestnanie mimo domova čoraz me-

nej atraktívne, ako bolo v roku 1997, keď miera zamestnanosti žien (nielen matiek) dosiahla maximum.

Prieskum Pew Research Center, založený na telefonických rozhovoroch na reprezentatívnej vzorke vyše 2 000 dospelých, ktorá sa realizovala v priebehu zimy 2007, zistila, že menej ako pätina matiek s deťmi do 18 rokov (19 percent) tvrdí, že práca na plný úväzok mimo domova je pre ne ideálna, zatiaľ čo 80 percent matiek s deťmi do 18 rokov považuje za ideálne zostať doma alebo pracovať len na čiastočný úväzok.

Tento názor zdieľajú aj matky, ktoré pracujú na plný úväzok mimo domova, pretože 70 percent ich uviedlo, že nemať nijaké zamestnanie alebo pracovať len na čiastočný úväzok by bolo ideálne. V porovnaní so štúdiou Pewovho inštitútu z roku 1997, kde 29 percent všetkých matiek považovalo za ideálne zamestnanie na plný úväzok a 71 percent považovalo za ideálne zostať doma alebo pracovať len na čiastočný úväzok, prieskum o desať rokov neskôr už naznačil názorový posun medzi americkými matkami.

NESÚLAD S FEMINISTKAMI

Ako sa dalo očakávať, v súčasnosti vydaté matky na rozdiel od slobodných matiek v rokoch 1997 a 2007 častejšie považujú za ideálne nemať nijaké zamestnanie alebo pracovať na čiastočný úväzok. Napriek tomu v súlade s ná-

Snímka: net

zorovým posunom od roku 1997 dokonca aj slobodné matky v roku 2007 (26 percent) menej preferovali prácu na plný úväzok (v roku 1997 to bolo 49 percent). Navyše matky v domácnosti stále viac potvrdzujú svoje postavenie a domnievajú sa, že najlepšie je „nemať nijaké zamestnanie“ (39 percent v roku 1997; 48 percent v roku 2007).

Podobne sa znížilo percento matiek predškolských detí, ktoré tvrdia, že ideálna je práca na plný úväzok, z 31 percent v roku 1997 na 16 percent v roku 2007.

Hoci štúdia nerieši, prečo pracovné návyky matiek neodpovedajú ich stanoveným preferenciám, zistenia potvrdzujú, že americké matky – na rozdiel od feministickej ideológie – vedia, že materstvo sa nedá redukovať na koníček, ktorému by sa stačilo venovať pár hodín a dal by sa vhodne skĺbiť so zamestnaním na plný úväzok.

-red-/Mercatornet

Vyšlo **novembrové** číslo Našej Žilinskej diecézy

- **Nový kostol v Ladkoch** • Svätá virtuózka Elizabeth Catez •
- Milosrdenstvo a spravodlivosť • **Reportáž z Libanonu** •
- Kňaz a národovec František Tagáni • Milión detí v modlitbe •
- **Tehotenstvo - Rodičovská STKáčka** • Manželia Ondrišíkovci •

Nedostal sa k vám časopis?

Napište nám do redakcie a pošleme vám ho poštou. Časopis si môžete aj predplatiť.

Inštitút Communio, n.o.
Jána Kalinčiaka 1
010 01 Žilina

Email: icommunio@gmail.com
Web: www.icommunio.sk
Tel.: 041/56 58 434

Pohľad na USA očami philadelphského arcibiskupa Mons. Charlesa J. Chaputa, OFM Cap.

Amerika inak

Hoci sa v posledných týždňoch v súvislosti s prezidentskými voľbami celosvetovo upriamovala pozornosť na USA, „cestu do hĺbín“ tejto krajiny médiá neprinesli.

Philadelphský arcibiskup Mons. Charles J. Chaput, OFM Cap., v roku 2008 vydal knihu, ktorá vyšla o šesť rokov aj na Slovensku pod názvom *Čo je cisárovo, cisárovi*.

V jednej kapitole podáva svoj pohľad na súčasné Spojené štáty.

My Američania sme vždy tak trochu závideli Európe. Neradi to priznávame, ale v kútku duše sa obávame, že pokiaľ ide o umenie, architektúru, hudbu, kultúru, na Európanov jednoducho nemáme. Európa naozaj Američanov mnoho naučila.

IDEÁL ČLOVEKA

Jedným z výdobytkov amerického spôsobu života je skutočnosť, že priemerný občan dlhodobo získava skúsenosť, že táto krajina je mu na osoh a že reprezentuje jeho presvedčenie. Amerika však vždy bola viac než mozaikou ľudí, ktorí sledovali vlastné záujmy. Amerika nie je iba silný hospodársky stroj. Skôr treba zdôrazniť, že silné hospodárstvo vždy poháňalo čosi iné, čosi hlbšie. USA fungujú vďaka svojmu ideálu človeka. Presnejšie povedané, žije z viery v prirodzenú dôstojnosť každej osoby a z viery v potenciál stať sa veľkým. Spojené štáty vždy boli národom jednotlivcov, ktorých spája spoločná viera v príležitosti a slobodu jednotlivca.

Na svete jestvuje veľa iných demokracií a veľa z nich funguje. Niektoré dokonca vynikajú. No žiadna z nich nefungovala tak dobre, tak dlho a pre

toľkých ľudí ako v USA. Američania sa môžu tešiť osobným slobodám, mobilite a spotrebiteľskej slobode. To isté platí pre zdravotníctvo, vedu a technológiu. Američania sú národom, ktorého základom je vláda zákona. Berú ho vážne aj v prípade, keď ho okolitý svet považuje za trhací kalendár.

AJ CHUDOBA

Náš úspech môžeme vidieť všade okolo nás a berieme ho ako samozrejmosť. Napriek tomu je americký spôsob života v ostrom kontraste s väčšinou krajín sveta, najmä v porovnaní s regiónmi, kde v skutočnosti žije väčšina ľudí planéty.

Priemerná dĺžka života v Južnej Afrike je 51 rokov, v Indii 62. Američania sa v priemere dožívajú takmer 78 rokov a Američanky až 80. To je dvojnásobok priemernej dĺžky života Američanov v polovici 19. storočia.

Až vyše 70 % mladých Američanov skončí strednú školu. V Latinskej Amerike ju navštevuje iba každý tretí mladý človek, mnohí ju nedokončia. V subsaharskej Afrike stredoškolské vzdelanie dosiahne iba 12 % mladých ľudí.

Priemerný osobný dôchodok na obyvateľa USA patrí medzi najvyššie na

svete a v období 1990 – 2005 sa takmer zdvojnásobil. Na druhej strane aj v USA existuje chudoba. Neprijemne narúša obraz pohodlia a egoizmu, ktorým podľahla veľká časť americkej spoločnosti. Nemožno však poprieť, že aj chudobní Američania sú v porovnaní s drvivou väčšinou sveta na tom podstatne lepšie.

Na druhej strane americkí študenti dosahujú v dejepise, zemepise a v iných kľúčových predmetoch veľmi slabé výsledky. Iba 11 % študentov vyšších ročníkov amerických stredných škôl dosiahlo v testoch z histórie USA známku výbornú. Približne 29 % Američanov nevie nájsť na mape Tichý oceán. V roku 2006, tri roky po americkej invázii do Iraku, iba 37 % Američanov vedelo, kde sa nachádza krajina, v ktorej zomierajú americkí vojaci.

NENAPŔAJÚCI ÚSPECH

Spisovateľ a komentátor denníka *Washington Post* Robert Samuelson v roku 1995 napísal: „Dnešná Amerika je v porovnaní s tou pred 50-timi rokmi oveľa bohatšia a súcitnejšia.“ No Samuelson vtedy aj varoval, že „tento úspech neurobil Američanov šťastnejšími a ani ich nenaplnia, aj keď väčšina ho oceňuje“.

Vďaka novým technológiám sa súperenie medzi americkými zamestnancami stupňuje. Sú pod čoraz väčším tlakom a zaplavuje ich množstvo informácií. Technológie so sebou priniesli dlhšie pracovné dni a vyššie nároky na výkon. USA dnes ročne prichádza o 200 miliónov pracovných hodín v dôsledku psychických ťažkostí súvisiacich s výkonom povolania. Liečenie depresií nás každoročne stojí až 44 miliárd dolárov. Depresie prichádzajú v čoraz mladšom veku, trpia nimi asi 2 % amerických školopovinných detí a až 8 % všetkých adolescentov.

V konzumnej spoločnosti sa určite žije ľahšie. Zároveň sa však apetít mení na potrebu. Nikto nás nenúti kopať dlhy na kreditných kartách, a predsa to milióny Američanov robia. Do roku 2005 predstavoval pomer *domáceho dlhu k osobnému disponibilnému príjmu* až 118 %. Inými slovami, na každý dolár osobného disponibilného príjmu pripadal dlh 1,18 dolára.

ROZPAD RODINY

Miera kontroly nad vlastnou vládou sa znižuje. Najlepší dôkaz je pôsobenie vyše 35 000 lobistov vo Washingtonu, čo predstavuje asi 64 lobistov na každého člena kongresu. V období rokov 2000 – 2005 sa počet lobistov zdvojnásobila.

sobil. Platby ich klientov pritom vzrástli o neuveriteľných 100 %. Obraz doby, v ktorej žijeme, rozhodne nie je uspokojivý.

Hoci väčšina Američanov tvrdí, že si ctí rodinu, v posledných desaťročiach americká rodina zjavne trpí. Počet manželských párov v amerických domácnostiach vytrvalo klesá. Od roku 2000 sa počet heterosexuálnych nemanželských párov zvýšil o asi 14 %, zároveň sa o 12 % zvýšil počet párov, ktoré tvoria osoby ženského pohlavia, o 24 % počet mužských párov.

Ani jeden z uvedených trendov nemá jednoduchú príčinu. Život Američanov bol vždy zmesou nevedomosti a geniality, zbožnosti a násilia.

ZDIVOČENIE

Niečo sa však zmenilo. Sme vulgárnejší a bezohľadnejší. Masaker na univerzite Columbine v roku 1999 bol dosiaľ nevidaný. A prišli ďalšie a ďalšie... nenávisť, ktorá stojí za zabíjaním na amerických školách, poukazuje na nezvyčajné opovrhovanie nielen životom mladých ľudí, ale aj vzdelávacím procesom, ktorý by mal pomáhať zúšľachťovať mladé životy.

Náš občiansky slovník sa počas niekoľkých uplynulých desaťročí stal drsnejší. Prehnané poznanie našich osobných práv a osobnej slobody vytlačilo zodpovednosť a slušné správanie, ktoré by sme voči sebe mali uplatňovať. „*Nestali sme sa Aténčanmi, ale skôr Vizi-gótm, ľuďmi, ktorí si väčšmi vážia to, čo sa páči masám, než výnimočnosť myšlienok či vkusu,*“ trefne poznamenal kultúrny kritik Neil Postman.

Túto chorobu možno pomenovať rôzne. R. Samuelson ju nazýva duchom osvietenstva, ktorý nás vedie k tomu, aby sme „*verili, že niektoré veci máme, alebo by sme mali mať garantované*“, ako napríklad kvalitnú zdravotnú starostlivosť, celosvetovú dominanciu či osobné naplnenie. Profesor anglického jazyka James Twitchell tento fenomén opisuje ako stratu bežnej slušnosti a pocitu hanby. William Damon zo Stanfordskej ho zasa nazýva „*kultúrou pôžitkárstva*“. Sociológ Charles Derber ho označuje pojmom „*zdivočenie Ameriky*“. V podstate ide o barbarizáciu, čo podľa Derbera pramení z našej nenasytosti a násilia „*v úsilí dosiahnuť deštruktívne a čoraz ťažšie dosiahnuteľné méty, ktoré nedokážu naplniť našu najvnútornejšiu túžbu po úcte, láske a spravodlivosti*“.

Nech už súčasnú situáciu nazveme akokoľvek, jedno je isté: Napriek tomu, že máme k dispozícii celý vesmír in-

formácií, čoraz častejšie sa stretávame s odcudzením človeka ako osoby. Pre mnohých je bezpečnejšie byť samolúby zbabelec než niekto s chrbtovou kosťou, čo sa nedá ohnúť, len zlomiť.

ROZPOLTENIE OSOBNOSTI

Dôkazy o úlohe kresťanstva pri vzniku USA sú také zrejmé, že na ich popretie by sme museli pristúpiť k neuveriteľnému sebaklamu. Ako Konštatoval historik Paul Johnson: „*Amerika sa narodila ako protestant. Je dôležité pochopiť, že americká spoločnosť neprijala princípy tolerancia a slobody náboženského presvedčenia v duchu sekularizmu, ale zbožnosti. Preto USA nikdy neboli vnímané ako sekulárny štát, ale ako mravné a etické spoločenstvo bez národného náboženstva.*“

Približne 90 % Američanov verí v Boha. Asi 80 % sa vyhlasuje za kresťanov. V roku 2007 bolo vyše 61 % Američanov presvedčených, že prezidentom by mal byť veriaci človek. Takmer tri štvrtiny Američanov sa aspoň raz týždenne modlí, viac ako polovica sa označuje za silno veriacich, takmer polovica sa aspoň raz za mesiac zúčastňuje cirkevných obradov.

No nie je až také jasné a ani uspokojivé, čo pre nich znamená verejné svedectvo.

Výskumy hovoria, že sa v posledných rokoch americké názory v oblasti teológie odklonili od tradičného pohľadu postavenom na Biblii. Podľa sociológa Georga Barnu sú Američania ochotní vynaložiť určitú energiu na náboženské úkony, sú aj ochotní finančne prispieť, „*vd'aka čomu sa považujú za pravých veriacich*“. „*Keď si však majú zoradiť*

priority, hmatateľne sa zaviazat' spoznávať a milovať Boha a umožniť mu, aby zmenil ich charakter a životný štýl, väčšina z nich zostane zaskočená,“ dodáva G. Barna.

Sotva to možno nazvať inak ako rozpoltenie osobnosti.

SEKULARIZÁCIA

Keď Američania v minulosti čelili hlbokým krízam, zvykli sa obracať k Bohu. Náš národ má v sebe hlboko zakorenenu zbožnosť. V súčasnosti však niektorí myslitelia považujú aj samotného Boha za problém a spolu s ním odsudzujú aj veriacich. Nazývajú to „*náboženský extrémizmus*“. Keďže kresťanstvo bolo v USA vždy najvýznamnejším náboženstvom, dešpekt terajšej elity voči viere ako takej smeruje zvyčajne proti kresťanom. Presnejšie, proti tým kresťanom, ktorí svoju vieru aj praktizujú. Podstatou tvrdení ateistických celebrít je presvedčenie, že ateisti sú bystrí a veriaci prostoduchí, z čoho podľa nich vyplýva, že nie je správne brať náboženstvo vážne. Slovom Petra Bergera naozaj podivná na modernom živote nie je existencia intenzívneho náboženského zápalu, no podivní sú práve tí akademici a intelektuáli, ktorým sa tento zápal zdá zvláštny.

Sekularizmus, ktorý sa dnes chce stavať do úlohy nosnej doktríny štátu, nie je však neutrálny. Je výslovne protináboženský. Chce celej spoločnosti vnútiť predstavu, že podstatou kresťanstva je rozdeľovanie a extrémizmus.

MONS. CHARLES J. CHAPUT

(Krátené)

(Odseky a medzititulky: redakcia)

(Snímky: CNA)

T. S. Eliot vo svojej eseji tvrdí: Poézia je najírečitejšie národné umenie

Nástroj čítania

Poézia sa odlišuje od všetkých ostatných umení svojím významom pre ľudí básnikovho národa a jazyka. Tento význam nemá pre nijaký iný národ.

Je pravda, že aj hudba a maliarstvo má miestny a národný charakter, no cudzinec nepochybne porozumie týmto umeniam oveľa ľahšie.

Na druhej strane je pravda, že próza má pôvodne význam, ktorý sa stráca v preklade. No vieme, že strácame oveľa menej, keď čítame v preklade román, ako keby sme čítali báseň. A pri preklade vedeckých diel niektorých druhov sa strata prakticky rovná nule.

NÁRODNÉ UMENIE

Dejiny európskych jazykov dokazujú, že poézia je oveľa tesnejšie viazaná na istú krajinu ako próza. Latinčina bola jazykom filozofie, teológie i prírodných vied po celý stredovek, ba ešte pred niekoľkými storočiami. Podnet na literárne používanie národných jazykov dala poézia. A keď si uvedomíme, že poézia vyjadruje predovšetkým nálady a emócie, zdá sa nám to celkom prirodzené. Navyše, nálady a city sú konkrétne, zatiaľ čo myslenie je všeobecné. V cudzom jazyku sa ľahšie rozmýšľa ako cíti. Preto je poézia najírečitejšie národné umenie. Národu možno zobrať jazyk, utláčať ho a nanútiť mu do škôl iný jazyk. Ak však nenaučíte ten národ cítiť v novom jazyku, nepodarilo sa vám zničiť starý jazyk, a ten sa vynorí v poézii, ktorá je nástrojom čítania.

Práve som použil obrat „*cítiť v novom jazyku*“ a myslím tým viac, ako iba „*vyjadrovať svoje city v novom jazyku*“. Myšlienka vyslovená v inom jazyku môže byť prakticky tou istou myšlienkou, ale nálada či cit vyjadrený v inom jazyku už nie sú tie isté.

CITY A NÁLADY

Naučiť sa dobre aspoň jeden cudzí jazyk je dobré na to, že človek nadobudne akúsi dodatočnú osobnosť. Ľudia nechcú prejsť na „iný“ jazyk aj preto, lebo si poväčšine neželajú zmeniť osobnosť. Nadradený jazyk sa zriedka dá vyhubiť, ak sa nevyhubí národ, ktorý ním hovorí. Keď nejaký jazyk vytlačí iný, stáva sa to zvyčajne pre výhody, ktoré ho robia príťažlivým, a preto, lebo poskytuje nielen odlišný, ale i širší

a vytríbenejší rozsah ako primitívnejší jazyk, a to tak pre myslenie, ako aj pre čítanie.

City a nálady sa teda najvhodnejšie vyjadrujú v spoločnom národnom jazyku, v jazyku spoločnom všetkým triedam: štruktúra, rytmus, zvuk a frazeológia tohto jazyka vyjadrujú charakter národa, ktorý ním rozpráva. Keď vravím, že city a nálady sa vyjadrujú skôr v poézii ako v próze, netvrdím, že poézia nemá intelektuálny obsah alebo význam, alebo že veľká poézia neobsahuje taký význam vo väčšej miere ako slabšia poézia. No akiste sa všetci zhodneme, že ľudia nachádzajú najvedomejší výraz svojich hlbokých citov v poézii písanej vlastným jazykom, a nie v inom umení, ba ani v poézii písanej inými jazykmi.

Prirodzene, to neznamená, že pravá poézia sa vyčerpáva pocitmi, ktoré sú všetkým známe a zrozumiteľné. Poézii nesmieme ohraničovať na „ľudovú“ poéziu. Stačí, že v homogénnom národě tí najkultivovanejší a najzložitejší jednotlivci majú po citovej stránke čosi spoločné s najdrsnejšími a najjednoduchšími, to čosi, čo nemajú spoločné s ľuďmi na svojej vlastnej úrovni hovoriacimi iným jazykom. A v zdravej civilizácii má veľký básnik vždy čo povedať svojim rodákom, bez ohľadu na ich vzdelanostnú úroveň.

SLUŽBA JAZYKU

Možno povedať, že básnik ako taký iba nepriamo slúži svojmu národu. Priamo slúži svojmu *jazyku*; po prvé ho zachováva, po druhé obohacuje a zdokonaľuje. Keď vyjdruje to, čo cítia druhí ľudia, súčasne tieto pocity mení, lebo ich robí vedomými. Núti ľudí lepšie si uvedomovať to, čo sami cítia, a preto ich učí poznávať seba samých.

Nie je však iba človekom, ktorý má vyvinutejšie vedomie ako ostatní. Individuálne sa odlišuje od druhých ľudí, aj od druhých básnikov a zasväčuje čitateľov do nových pocitov, aké dovtedy nepoznali. V tom sa líši spisovateľ, ktorý je jednoducho výstredný či pomätený, od ozajstného básnika. Aj pr-

Umberto Boccioni: Čítajúca dievčina

vý azda pozná pocity, ktoré sú jedinečné, lenže sa o ne nemôže s nikým podeliť, a preto sú bezcenné. Druhý objavuje nové prejavy citlivosti, ktoré si môžu osvojiť aj iní. A keď ich vyjadrí, rozvíja a obohacuje jazyk, ktorým rozpráva.

OCHRANKYŇA KRÁSY REČI

Netvrdím však, že jazyk, ktorým hovoríme, určujú výlučne básnici. Štruktúra kultúry je oveľa zložitejšia. A zrejme bude v rovnakej miere pravda, že kvalita našej poézie závisí od spôsobu, akým ľudia používajú svoj jazyk. Básnik totiž musí hľadať materiál vo vlastnom jazyku, ako sa skutočne používa v jeho prostredí. Ak sa zlepšuje, bude mať z neho úžitok, ak sa zhoršuje, musí z neho vyťažiť čo najviac.

Poézia môže do istej miery zachovať, ba i obnoviť krásu jazyka. Môže a má mu pomáhať vyvíjať sa, musí fungovať takisto jemne a precízne v zložitejších podmienkach a v premenlivých okolnostiach moderného života ako za jednoduchších čias. No poézia, tak ako každý iný prvok v tajomnej sociálnej ustanovizni zvanej *kultúra*, nevyhnutne závisí od nespočetných okolností vymykajúcich sa kontrole.

(Krátené)

Dáva sa na známosť,
že Rada KBS pre vedu, vzdelanie a kultúru,
sekcia slovesného umenia,

vyhlasuje k Svätému roku milosrdenstva
literárnu súťaž pre stredoškóľákov

Tváre s úsmevom milosrdenstva.

Eseje, úvahy, reportáže či rozhovory v rozsahu do
2016 slov načíť zaslať do
31. decembra 2016
na mailovú adresu predsedu organizačného výboru
súťaže PhDr. Pavla Vitka
vitko.pavol@gmail.com

Láskavo uvedte meno, priezvisko, vek,
adresu bydliska, názov školy
a osobný telefonický kontakt.

Vyhlasenie výsledkov sa uskutoční vo februári 2017
v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca
v Bratislave v rámci udeľovania cien Fra Angelica.
Čestným predsedom súťaže je
predseda Rady KBS pre vedu, vzdelanie a kultúru
biskup Mons. František Rábek.

Jubileá pozoruhodnej autorky, konvertitky na katolicizmus Gertrud von Le Fort

Strážkyňa života

Tohtoročnú jeseň môžeme pokojne nazvať jeseňou nemeckej spisovateľky GERTRUD VON LE FORT. Narodila sa v októbri pred 140 rokmi, v novembri pred 45 rokmi si ju Pán povolal do večnosti.

Gertrud von Le Fort pochádzala zo šľachtického rodu le Fort. Predkovia jej hlboko veriacej evanjelickej rodiny sa museli ako hugenoti vysťahovať z Francúzska. Otec budúcej literátky Lothar von le Fort sa ako pruský dôstojník sťahoval po posádkových mestách. Počas pôsobenia vo vestfálskom Mindene sa mu a jeho manželke Elsbeth Karoline narodila 11. októbra 1876 dcéra Gertrud. Keďže sa kvôli otcovej profesii rodina musela často sťahovať, Gertrud strávila detstvo a mladosť v Berlíne, Koblenzi, Hildesheime a Ludwigsluste.

Po otcovej smrti v roku 1902 začala spolu s matkou často cestovať po Európe. Rozhodujúci význam pre Gertrudin budúci život a prácu mal pobyt v Ríme roku 1907.

ŠTÚDIÁ A KONVERZIA

O vzdelanie Gertrud sa do jej štrnásteho roku starala rodina, najmä otec dohliadal na to, aby súkromné vyučovanie bolo na vysokej úrovni. Ako štrnásťročná nastúpila do verejnej školy v Hildesheime, ale pretože neabsolvovala maturitnú skúšku, nemohla oficiálne študovať na nijakej univerzite. Toto ju však neodradilo a s prestávkami, v rokoch 1908 – 1914, hoci už v „neštudentskom“ veku, neformálne navštevovala na univerzitách v Heidelbergu, Marburgu a Berlíne prednášky z teológie, filozofie, histórie, dejín umenia a literatúry. Takto študovala od svojich tridsiatich dvoch do štyridsiatich dvoch rokov.

Na univerzite v Heidelbergu navštevovala prednášky profesora cirkevných dejín Hansa von Schubert a prednášky profesora systematickej teológie Ernsta

Troeltscha. Práve prof. Troeltsch, hoci protestant, obrátil Gertrudinu pozornosť na štúdium katolicizmu. Časté návštevy Ríma ju po niekoľkoročnom vnútornom uvažovaní podnietili k závažnému osobnému činu. V roku 1926, ako päťdesiatročná, práve vo Večnom meste prestúpila na katolícku vieru. Touto konverziou zjednotila, aspoň pre seba, rozdelené kresťanstvo ešte pred vznikom ekumenického hnutia. Neskôr o tom napísala: „Konvertita je žijúcim zjednotením rozdelenej lásky, akýmsi mostom, ktorý sa dotýka oboch brehov a spája ich.“

Po smrti matky v roku 1918 sa Gertrud usadila v Bavorsku. V rokoch 1922 – 1939 žila v Baierbrunne neďaleko Mníchova, od roku 1940 sa natrvalo presťahovala do Oberstdorfu. V tomto alpskom mestečku aj v úctyhodnom veku 95 rokov 1. novembra 1971 opustila tento svet.

LÁSKA AKO DŮKAZ

Podobne ako začala vo vyššom veku svoje univerzitné štúdium, tak sa oveľa neskôr začala aj jej literárna dráha. Jej vrstovníci ako Hugo von Hofmannsthal, Rainer Maria Rilke, Thomas Mann či Hermann Hesse mali v jej literárnych počiatkoch už dávno za sebou svoje najvýznamnejšie diela. Ako veľmi mladé dievča síce Gertrud uverejnila pod pseudonymom Gertrud von Stark časopisecky niekoľko básní a poviedok, ale jej literárna tvorba vstúpila do povedomia širšieho okruhu čitateľov až v roku 1924, keď vydala básnickú zbierku *Hymnen an die Kirche* (*Hymny na Cirkev*). Jej tvorivé obdobie teda spadá do druhej polovice života, pričom svoje posledné dielo, básnickú zbierku *Die Mauer* (*Múr*), vydala v roku 1966 ako 92-ročná!

V jej diele, v ktorom hrajú veľkú úlohu historické námety a ženské hrdinky, sa stále vracia otázka, ako môže človek existovať vo svete, v ktorom ho ohrozuje a tiesni nenávisť, spory, násilie a vojny. Gertrud hovorí: „Verím v Božiu lásku, verím v človeka, dokonca i v ató-

movom veku verím vo víťazstvo milosrdenstva.“

Ťažisko jej tvorby je v prózach, v poviedkach a v novelách, ale písala aj poéziu a venovala sa i esejistike. Celé jej neobyčajne bohaté dielo vyrastá z najhlbších otázok viery, na ktoré nachádzala jasnorzivejšie odpovede ako katedroví odborníci. Raz napísala: „Ak mám povedať pravdu, ľudská láska je tým jediným dôkazom Boha, ktorý je ešte dnes svet ochotný prijať. Nie je to nijaký racionálny dôkaz, ale ratio ho ťažko zbaví sily.“

OSUDOVÉ STRETNUTIA

Svojimi románmi a novelami si získala uznanie mnohých významných osobností vtedajšej kultúry. Okrem iných ju obdivovali aj francúzsky básnik Paul Claudel, ktorého si Gertrud nesmierne vážila, ako aj Sigrid Undsetová, nórka nositeľka Nobelovej ceny za literatúru, na ktorú Gertrud von Le Fort navrhol aj jej blízky priateľ Hermann Hesse, sám nositeľ tejto prestížnej ceny.

Nemecký spisovateľ, literárny kritik, životopisec a katolícky teológ Gisbert Kranz v životopisnej knihe o Gertrud von Le Fort hovorí o troch oblastiach, ktoré spoluutvárali jej dielo: príroda, história a svätosť. Prvé dve spadajú do obdobia jej detstva, keď v nej otec prostredníctvom rodinnej histórie prebúdzal záujem o európske dejiny a keď ju príroda, nerozlučne spojená s vidiekom, znovu a znovu okúzľovala.

Tretiu oblasť, svätosť, reprezentuje stretnutie s dvoma osobnosťami. V roku 1908 videla v Ríme počas slávnostného konzistória pápeža sv. Pia X., o 24 rokov neskôr sa v Mníchove stretla so sv. Editou Steinovou, s ktorou si potom aj písala a ktorú už ako sestru Benediktu z Kríža navštívila v kolínskom Karmele. Vyžarovanie zbožnosti z ich tváří zasiahlo Gertrud natoľko, že sa tieto chvíle stali priamym podnetom k napísaniu niekoľkých literárnych diel. Takto vznikli hagiografické práce a podnietilo to autorku aj na napísanie súboru esejí *Die ewige Frau* (*Večná žena*).

SKUTOČNÁ ŽENSKOSŤ

Práve svätá konvertitka Edita Steinová podstatným spôsobom ovplyvnila Gertrud pri písaní knihy esejí *Večná žena*. Ženu tu označuje za „strážkyňu života“, je pre ňu zosobnením obetavej lásky, súcitu a ochoty odpúšťať ako protipól k vystupňovanému mužstvu modernej spoločnosti.

Hlboké úvahy o údele ženy v spoločnosti stelesnila v ženských postavách svojich historických románov a noviel, v ktorých práve ženský element stojí vždy v popredí. Hlavné ženské postavy sú väčšinou alegóriou na poslanie ženy, ktorým je materská ochrana života. K týmto témam ju priviedli otravné skúsenosti z dvoch svetových vojen (v prvej pôsobila ako ošetrovateľka Červeného kríža).

Akcentovanie ženstva vo svojom diele však nemá nič spoločné so ženskou otázkou, ako ju v súčasnosti prezentuje hnutie rodovej teórie. Práve naopak, Gertrud bola veľkou odporkyňou feministického hnutia. Vyslovila sa o ňom veľmi kriticky: „*Keď sa feministky vyhlasujú za veriace, je nutné pochopiť, že feministka v skutočnosti vyznáva len ten najúbohejší kult zo všetkých, kult vlastného tela.*“

OCHRANKYŇA ŽIVOTA

Gertrud sa vo svojich výkladoch ženstva pohybuje v metafyzickej rovine, odkiaľ sa pozerá na emancipáciu ženy ako na pozitívny jav, nie však nevyhnutný na ochranu života, pretože nie je vo svojej podstate viazaný na nijaké politické rozhodnutia. K ochrane života neoceniteľným spôsobom prispieva aj úplne neznámá žena z ľudu, ktorá sa s láskou stará o rodinu. Podľa Gertrud k prirodzenosti ženy, na rozdiel od muža, patria aj činnosti, ktoré sa odohrávajú v skrytosti.

Gertrud von Le Fort v roku 1900 a v roku 1966

A to je kľúč k pochopeniu autorkinho vnímania ženstva. Rolu ženy, ako „strážkyne života“, však nesmieme chápať len v ľudskom meradle. Žena má byť ochrankyňou celého stvorenia, ktoré se zdá byť aj v súčasnosti ešte oveľa väčšmi ohrozené než v čase, keď vznikala esej *Die Frau und die Technik* (*Žena a technika*). Tím sa zvolna naplňujú autorkine obavy o budúci vývoj ľudstva pod vplyvom „*duchom neovládanej techniky*“ a „*mechanického srdca*“, a jej výzva, aktuálnou terminológiou povedané „ekologickej“ povahy, zaznieva tým naliehavejšie.

DOKTORÁT Z TEOLÓGIE

Gertrud von Le Fort svojím literárnym dielom inšpirovala aj ostatných autorov. Novele *Die Letzte am Schafott* (*Posledná na popravisku*) dal George Berna-

nos dramatickú podobu, ktorá sa stala aj predlohou opery Francisa Poulenca *Dialógy karmelitánok*. Približne až štyridsať skladateľov zhudobnilo množstvo autorkiných básní.

Tvorba Gertrud von Le Fort dávno prekročila hranice Nemecka, v ktorom sa jej dostalo mimo iných aj ocenenie v podobe čestného doktorátu z katolíckej teológie, ktorý jej udelila Univerzita Ludwiga-Maximiliána v Mníchove. Jej dielo sa preložilo do mnohých jazykov sveta, a tak sa stretnutie s pozoruhodnou kresťanskou autorkou stáva doslova po celom kultúrnom svete nezbuditeľným a vysoko aktuálnym. Nie je totiž veľa ľudí, ktorí aj po strašných skúsenostiach z dvoch svetových vojen neprestali veriť v lásku a víťazstvo milosrdenstva.

Spracovala P. A.

Pohl'ad z dvoch strán – jeden výsledok:

Objednám si

VOX

vox.zdruzenie@gmail.com

0918 472 420

Nad dielom Georgea Bernanosa, ktoré vychádza z novely Gertrud von Le Fort

Rozhovory karmelitánok

Príbeh rehoľných sestier z rádu karmelitánok, ktoré uprednostnili smrť pred zradou viery, sa odvíja od skutočnej udalosti z čias Francúzskej revolúcie. Tému spracovala Gertrud von Le Fort v novele *Die Letzte am Schafott (Posledná na popraviske)*, o jej dramatinizáciu sa postaral Georges Bernanos (1888 – 1948).

V čase vrcholiaceho teroru sa 16 členiek karmelitánskeho rádu v mestečku Compiègne rozhodlo dobrovoľne podstúpiť 17. júla 1794 smrť pod gilotínou. Obvinili ich z „kontrarevolúcie“ a z úsilia pokračovať v rehoľnom spôsobe života, čo revolúcia zakázala.

Námetu sa ujala nemecká spisovateľka Gertrud von Le Fort. V roku 1931 vydala poviedku *Posledná na popraviske*. Tou poslednou je detsky pokorná a plachá aristokratka, mladučká rehoľníčka Blanche de la Force, ktorej postavu autorka vkomponovala do historického príbehu. Podobnosť mien Le Fort a la Force určite nie je až tak náhodná a naznačuje, že šťastie ide aj o osobný autorkin príbeh.

ŠŤASTNÁ VOĽBA

Dielo malo veľký ohlas a ďalej ho rozvinuli francúzski autori P. Raymond Bruckberger, OP, a Philippe Agostini, ktorí podľa deja spracovali filmový scenár. Požiadali spisovateľa Georgea Bernanosa, aby k scenáru napísal dialógy. Bola to veľmi šťastná voľba. Hoci sa v tom čase Bernanos sústreďoval najmä na novinársku prácu (svoje veľké diela už mal za sebou), sila námetu ho strhla, navyše – jeho myšlienky sa už začali obracať na „posledné veci človeka“, pretože cítil, že sa blíži jeho vlastná smrť.

Pre Bernanosa teda práca na *Rozhovoroch karmelitánok* nebola len obyčajnou akademickou úlohou, ale stala sa odkazom rozjímania nad životom a smrťou. A preto je dielo tak skutočné. Napokon, opravdivosť vždy bola pre Bernanosa typická.

PREBÁDANÝ PRÍBEH

Aká bola tá skutočná, historická udalosť?

História compiégnských karmelitánok sa podrobne preštudovala už len preto, lebo bolo treba zhromaždiť podrobné a spoľahlivé údaje pre beatifikačný proces. V tomto smere vyniká dielo pátra Bruna, O. Carm., *Krv Karmelu alebo skutočné pašie šestnástich karmelitánok z Compiègne*, ktoré vyšlo v Paríži v roku 1954. Ide o 16 historických osôb, o ktorých sú zachované nielen životopisné, ale aj charakterové grafologické rozboru a popis fyzického vzhľadu.

Osobu Blanche do deja síce uviedla Gertrud von Le Fort, ale Matka Marie skutočne žila, skutočne nebola v rozhodujúcej chvíli v Karmele a neskôr popísala osud svojich spolusestier. Nebola to však ona, kto navrhol sľub mučeníckej smrti, ale predstavená kláštora. Z tohto hľadiska sa teda úloha oboch postáv v diele obrátila. Za zmienku stojí vari aj to, že zloženie sľubu odmietli dve staručké sestričky, takže nie mladučká novička Constance, vzápätí však svoj strach oľutovali a k sľubu sa pripojili.

Veľmi dojemný je opis popravy podľa očitých svedectiev. Predstavená si vyžiadala, aby ju sľali ako poslednú, a osobne požehnala všetky zverené spolusestry, ktoré kráčali, od najmladšej až po najstaršiu, pod gilotínu. Vystupujúc na popraviske spievali latinské hymny *Laudate Dominum, Salve Regina* a *Veni, Creator*. Na popraviske kráčali v rehoľných habitoch, ktoré sa im podarilo prepašovať do ciel, takže celý smutný dej vraj pôsobil ako slávnostný cirkev-

ný obrad obety. Sestričky si samy obnažili šiju, aby sa jej nemusel dotýkať. Je zaznamenané, že zhromaždený dav, inokedy pri podobných príležitostiach rozvášnený, sledoval celú scénu v úplnom tichu.

A práve tento záverečný okamih G. Bernanos zachytil s majstrovstvom jemu vlastným.

PONOR DO DUŠÍ

O čom vlastne rozprávajú karmelitánky, o čom vedú dialógy?

V takej prísnej reholi, ako je ich, sa veľa nerozpráva. Rozhovor je tu vzácnou príležitosťou podeliť sa o prerozjímané názory a postoje. No vo chvíľach oddychu sa rozpráva aj o najobyčajnejších veciach (najmä tie mladšie sestry, ktoré boli neraz skoro ešte len deti), a sú tu, naopak, bojovné stretnutia ducha Karmelu s predstaviteľmi moci.

Bernanos opäť raz ukázal majstrovstvo psychológa (a o psychologické spracovanie mu najmä išlo) – úspornými prostriedkami, krátkou, hockedy nedoslovenou vetou dokáže zobrazit' osobu. A my s podivom sledujeme, ako pod rovnakým rehoľným rúchom búcha srdce raz nesmelo, ale aj ušľachtilo, ako je to v prípade Blanche, druhý raz srdce hrdo exaltované, príznačné pre Matku Mariu de l'Incarnation (nebude jej dopriať dosiahnuť mučenícku korunu, pre ktorú všetky spolusestry tak povzbudzovala!) či srdce realistickej sedliacky, ktorú trochu opatrníčka voľba vynesie do kresla predstavenej. Skrátka, osoby si uchovávajú svoju osobnosť, ale aj figúrky zostávajú figúrkami.

Dejom prechádzajú aj iné osoby (napríklad Gontran), neskoré zmúdenie

markíza de Guiches, vystupujú tu revoluční komisári a parížsky ľud.

Nedá sa neprehliadnuť jednu úplne epizodickú postavu – piadimužika, ktorého jeho priateľ neoslovuje inak, len *občan Obludka*. Áno, tento úbožiak bol zrejme človek tak bezvýznamný, že ho poznali len podľa prezývky, ale aj tá získa „rovnoprávne“ oslovenie *občan...* Dá sa očakávať, že táto, toľké roky ponižovaná a vysmievaná bytosť, keď pocíti aspoň karikatúru úcty, bude ochotnou vykonávatelkou prijatých rozkazov.

A čo onen komisár, ktorý sám o sebe hovorí, že vyje z vlkmi, a keď o nič nejde, usiluje sa distancovať od bažiacich po krvi? Aký platný portrét pre všetky doby násilia!

HEROIZMUS A STRACH

Prirodzene, najprepracovanejšou je postava sestry Blanche, osoby trpiacej svojím, o to väčším strachom, že má v sebe šľachtickú predsatvu cti. Pozná to, čo poznal apoštol svätý Peter – vo chvíľach veľkého strachu zaprie svoje sestry. K nádherným miestam patrí jej slovný súboj s Matkou Mariou.

A táto slabá, sama nad sebou takmer zúfajúca si Blanche, predsa len dosiahne až na stupeň heroizmu. Čitateľ sa však dozvedá, že za ňu zaplatil niekto iný, totiž prvá sestra predstavená, ktorá v posledných chvíľach svojho života tak udivila, ba až pohoršila svoje okolie nevysvetliteľným strachom zo smrti, ale strachom zo smrti „nejakej inej osoby“. Teda Bernanosovi tu išlo o námet zástupnej smrti za druhého.

Uprostred týchto vznešených scén sa však našlo aj miesto pre humor. Napríklad keď komisár rozkazuje, nech si určená sestra dá dole závoj, aby mohol zistiť, či sa v kláštore karmelitánok násilím nedržia maloleté dievčatá. Po odhaleení závoja sa objaví vráskavá tvár staručkej rehoľníčky. Iným odľahčeným miestom je bystré vystúpenie kočiša Antoina pred súdom.

V diele sa však neraz odvíjajú aj ďalšie, obcenejšie úvahy, ktoré vedú či by mali viesť k zamysleniu sa nad našimi vlastnými osudmi, cenou života, útlakom strachu... A tak karmelitánska rehoľníčka, sestra Mathilde, sa prihovára aj nám: „*Majú strach. Všetci majú veľký strach. Jeden od druhého sa nakazí strachom, ako keď nastane epidémia moru alebo cholery.*“ Veď koľko takýchto príbehov, aký prežili compiegnské karmelitánky, sa odohrali v najrôznejších obdobiach strachu, násilia a revolúcií, ktoré azda aj priniesli čiastočne dobrá, ale za akú cenu?

Snímka: Théâtre des Champs-Élysées

POULENCOVA OPERA

Bernanos sa do diela úplne zahĺbil. Práca ho vtiahla natoľko, že o štyri mesiace po dokončení diela, 5. júla 1948, umrel.

Kritika uvítala knihu s nadšením. Nasledovali preklady do iných jazykov, okrem filmového spracovania sa dielo dočkalo nielen divadelnej, ale aj opernej realizácie. Skladateľ Francis Poulenc (1899 – 1963) napísal svoju najznámejšiu operu *Dialogy karmelitánok* v rokoch 1953 – 1956. Niekoľko tragických udalostí v jeho živote mu prinieslo nielen znovuobjavenie viery, ale odkrylo v jeho tvorbe novú dimenziu s prevahou sakrálnych tónov a zmenou hudobného jazyka. Ten je originálnou symbiózou stredovekého chorálu, mohutného baroka, sentimentálneho ro-

mantizmu a číreho neoklasicizmu s vždy prítomnou melodickou líniou. Pre Poulencu je preto symptomatické, že aj jeho najslávnejšia opera vznikla v blízkosti sakrálného diela (*Stabat Mater*, 1950). „*Nie je to typická opera s áriami, duetami, ansámbliami. Tak, ako je to v názve, sú to počas celej opery akési dialógy medzi postavami, akási spievané próza,*“ hodnotí šéf Opery Štátneho divadla v Košiciach Karol Kevický.

Dielo Georgea Bernanosa, vychádzajúce z poviedky Gertrud von Le Fort, je majstrovské, žne úspechy medzi čitateľmi, divákmi i poslucháčmi. A to nielen vďaka svojej nespornej vysokej literárnej kvalite, ale aj nadčasovosti a stále aktuálnosti.

OTOMAR RADINA, - red -

Pozitívna obhajoba katolíckej viery

Ježiš a dejiny

Teológ a kazateľ, jezuita Henri Pinard de la Boullaye (1874 – 1958), predniesol počas veľkého pôstu roku 1929 v parížskom katedrálnom chráme Notre-Dame sériu homílií, zameraných na obhajobu katolíckej viery v konfrontácii s tvrdeniami a teóriami protivníkov, ktorí pravdivosť a jedinečnosť katolíckej viery odmietajú. Tieto „konferenčné reči“ vyšli neskôr knižne (u nás v preklade Jozefa Mitošinku).

Máme pred sebou v jednom zväzku šesť pomerne rozsiahlych úvah. V úvode autor načrtáva ich obsah a štruktúru. Chce hovoriť o Ježišovi Kristovi, „ktorému sa klaňalo dvadsať storočí katolicizmu a ktorému sa bude klaňať Cirkev Petrova, Cirkev rímska až do konca sveta“. Chce sa pritom v potrebnej miere venovať aj dejinám a porovnávaniu náboženstiev, zameria sa však na to podstatné a najlepšie, čo našiel pri svojich štúdiách a v čom možno nájsť utíšenie ducha a šťastie. Chce pripomenúť pevné základy katolíckej viery a predložiť na jej obhajobu pozitívne dôkazy, lebo „odmietat' neznamená ešte dokázat'“.

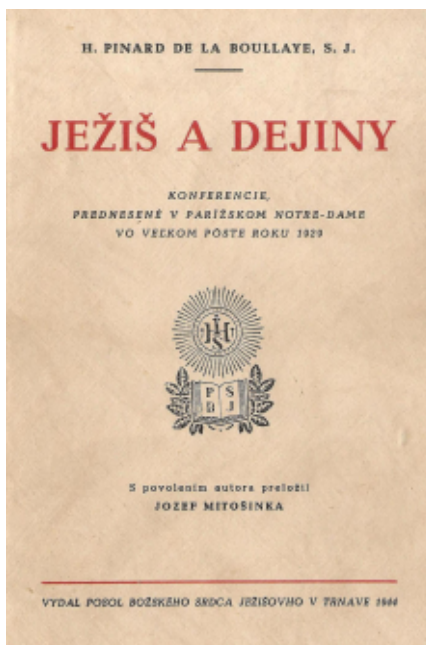
VÔĽA (NE)VERIŤ

Vstupná prednáška má názov *Babylonské pomätenie*. Podľa Pinarda súčasný svet nesie znaky druhého babylonského pomätenia, ktoré tentoraz siaha až do záhybov srdca. Ako vedecké sa nám predkladajú tie najnesúladnešie tézy. Zároveň sa rozmáha nové pohanstvo, ešte požívanejšie a bezbožnejšie ako staré. Vzniká tak poľutovaniahodný zmätok, ktorý má tie najsmutnejšie následky. Človek by si mal preto s plnou vážnosťou položiť otázku, aký je jeho ideál, aká je jeho vôľa. Úloha vôle je význačná, lebo ak je „vôľa veriť“, tak je aj „vôľa neveriť“.

Ďalšia prednáška (*Kvasenie v grécko-rímskom svete*) približuje časopriestorové a kultúrno-spoločenské súradnice Ježišovho príchodu na tento svet a prvú periódu kresťanstva, najmä z hľadiska mimobiblických zdrojov. Je nepochybné, že Ježišovo pôsobenie malo mimoriadne účinky, „rozhybalo aj najhlbšie bahnité vrstvy antického starého sveta“.

V tretej prednáške (*Svedectvo pravoverných cirkví*) sa autor zaoberá feno-

Antikvariát

ménom prvotného kresťanstva a jeho rýchleho šírenia, ku ktorému došlo napriek objektívnym ťažkostiam i prenasledovaniu. Viaceré cirkevné obce založili apoštoli a prví učeníci, ale nachádzali sa v rôznych oblastiach Rímskej ríše, boli oddelené diaľkami, rozdielnosťou obyvateľstva a rozdeľovala ich tiež istá rivalita. Napriek tomu si zachovávali jednotu vo viere, vyznávali tie isté dogmy v mene toho istého učenia – prejavujúc obetavosť, úctu k tradícii a jednomyselnosť v pohľade na Ježiša Krista vospolok tvorili „veľkú Cirkev“.

PAVLOVSKÁ VIERA

Nasledujúca úvaha dostala názov *Svätý Pavol a prvotná tradícia*. Autor v nej

vyzdvihuje osobnosť apoštola svätého Pavla. Upozorňuje na veľkú hodnotu jeho svedectva. Pavlova viera je výrazom pôvodnej, autentickej tradície. Bol natoľko presvedčený o zmŕtvychvstaní Ježiša Krista, že nijaké utrpenie nevedelo oslabiť jeho oduševnenosť. Pinard aj nás nabáda, aby sme sa inšpirovali príkladom Apoštola národov, aby sme sa nedali zaslepiť skepticizmom a „prachom detailov“, ktorými víria zaujatí kritici v úsilí spochybniť všetko kresťanské.

Piata Pinardova prednáška, *Historická cena evanjelií*, je vyjadrením autorovej mienky o štyroch kľúčových novozákonných textoch. Evanjeliá, to nie sú dejiny či životopisy v modernom zmysle slova, a už vôbec nie úplné, a predsa sú to doklady prvoradej historickej ceny.

Pinard túto tézu podporuje v poslednej úvahe, nazvanej *Hypotéza narušenia tradície*, keď poukazuje na to, že evanjeliá sa vyznačujú vecnosťou, trievosťou a zdržanlivosťou práve tam, kde sa otvárala cesta idealizovaniu... Napokon, ako o tom svedčia dejiny, Cirkev vždy s najväčšou prísnosťou strážila čistotu viery – a tak zabránila jej narušeniu.

Slovenské vydanie týchto prednášok je doplnené doslovom z pera Félixu J. Litvu, SJ, v ktorom čitateľ nájde informácie o živote a diele Henriho Pinarda (v tom čase ešte žijúceho). Pinard sa javí ako „vedec svetového mena, ako kazateľ a ako človek boží“. Možno dodať, že jeho úvahy obohacujú naše poznanie, sú inšpiratívne a prínosné – teraz o to väčšmi, že sa z kresťanského života akosi vytratila ochota či odvaha brániť a obhajovať vlastnú vieru.

JÁN MARŠÁLEK

H. Pinard de la Boullaye: Ježiš a dejiny, Trnava, Posol Božského Srdca Ježišovho, 1944

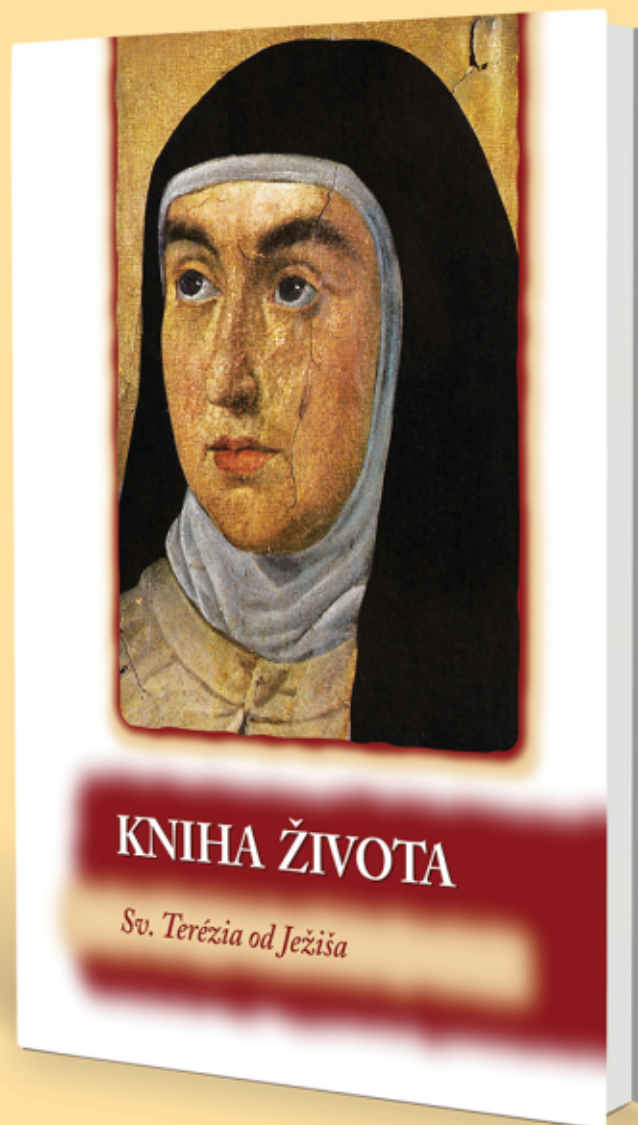
Predplaťte si

VOX

na rok 2017

Prvé slovenské vydanie
KNIHY ŽIVOTA svätej Terézie z Avily

“Vnútorňá modlitba nie je nič iné, ako dôverný vzťah priateľstva, častý rozhovor medzi štyrmi očami s tým, od ktorého vieme, že nás miluje...”

Objednávajújte telefonicky na číslach
0915 561 420 a 0915 878 298 alebo e-mailom
na adrese adalen.knihy@gmail.com

novinka

**Zháňate darček
pre vašich blízkych?**

**Objednajte im
časopis
VOX**

Objednávky:
vox.zdruzenie@gmail.com 0918 472 420

**Objednajte si
dvojtyždenník o náboženstve a kultúre
VOX
Celý ročník
si môžete objednať
kedykoľvek v priebehu roka.
Neprídete tak nielen o jednotlivé čísla, ale ani o prílohy.**

**Ročné predplatné je 10 eur,
polročné 6 eur.**

**Do správy pre prijímateľa kvôli identifikácii platby
uved'te
priezvisko a adresu**

VOX
**Dvojtyždenník o náboženstve
a kultúre**

Vydáva Rada pre vedu, vzdelanie
a kultúru KBS

Adresa redakcie: Dvojkřížna 4,
821 06 Bratislava
ISSN 1339-3634

Vychádza dvojtyždenne v pdf podobe.
Cirkevný cenzor: ThLic. Zdeno Pupík, PhD.

Šéfredaktor: Mgr. Pavol Prikrýl
tel. +421 915 793 811,
e-mail: vox@prikryl.sk,
prikryl62@gmail.com

Predplatné si je možné objednať
e-mailom alebo telefonicky:
vox@prikryl.sk
+421 915 793 811

Číslo bankového konta:
SK03 0200 0000 0035 0204 0751